

36413

295
1/1901.

40

KAJ PA BODEŠ?

Nekatere misli o volitvi stanu.

Spisal

Jakob Verhovec D. I.

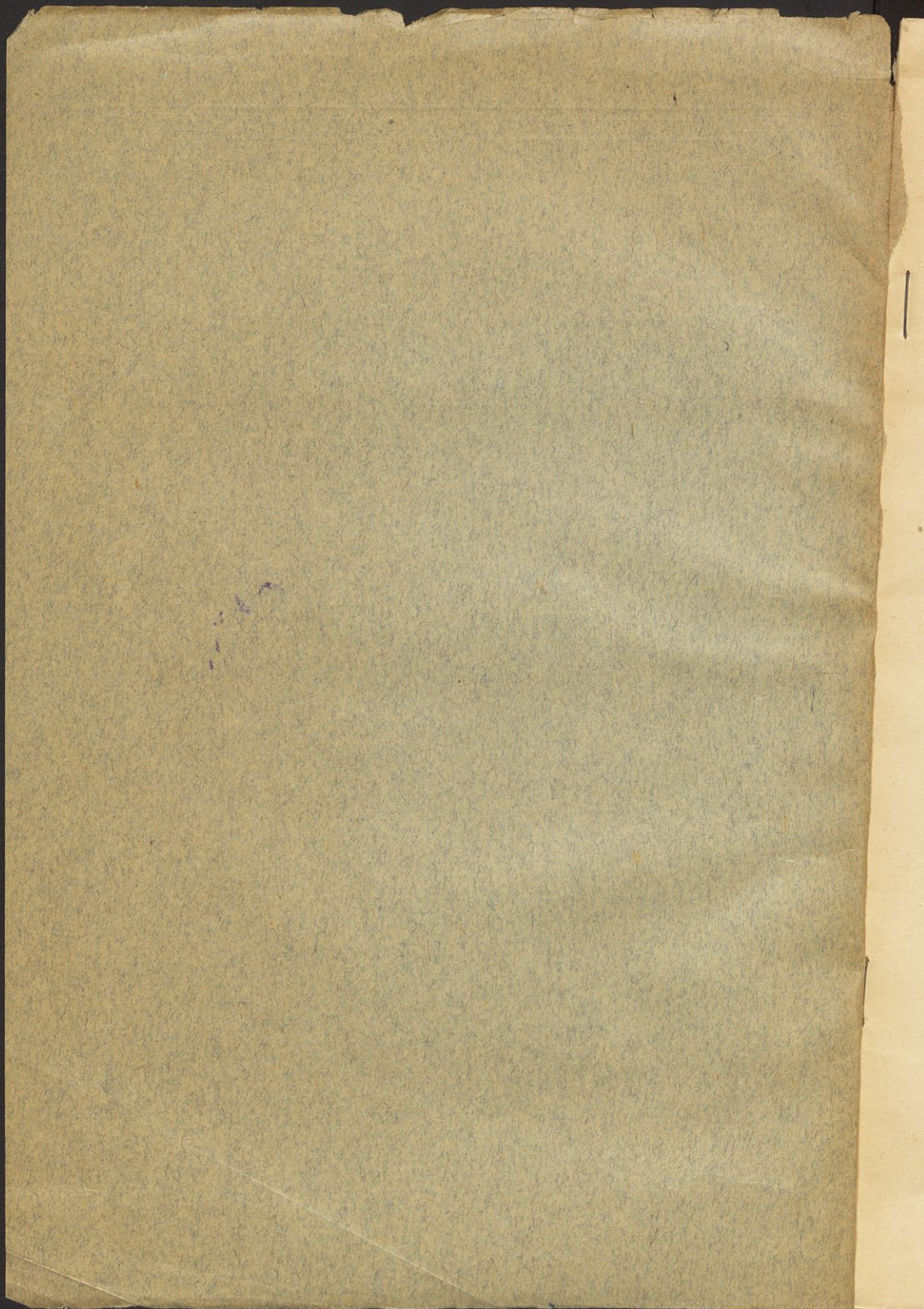

Z dovoljenjem redovnih poglavarjev z dne 10. oktobra 1898 št. 2975 in
preč. kn.-šk. lav. ordinarijata, z dne 18. oktobra 1901 št. 3307.

Ponatis iz „Voditelja“.

V Mariboru, 1901.

Založilo uredništvo „Voditelja“. — Tisek tiskarne sv. Cirila.

KAJ PA BODEŠ?

Nekatere misli o volitvi stanu.

Spisal
Jakob Verhovec D. I.

Z dovoljenjem redovnih poglavarjev z dne 10. oktobra 1898 št. 2975 in preč. kn.-šk.
lavant. ordinarijata, z dne 18. oktobra 1901 št. 3307.

Ponatis iz „Voditelja“.

V Mariboru, 1901.

Založilo uredništvo »Voditelja«. — Tisek tiskarne sv. Cirila.

IN = 030005852

Predgovor.

»Marsikateri človek je medel, pomoči potreben, prav opešan v moči in obilen uboštva: pa božje oko se dobrotljivo nanj ozre in ga vzdigne iz njegove nizkote in mu glavo povikša; in veliko jih je, ki se mu čudijo in Boga hvalijo«, piše modri Sirah. (11, 12.) Prvi del tega reka je gotovo še danes resničen. Marsikateri, da, mnogi so medli in pomoči potrebni: ali pa se ozira oko božje na nje, ali smejo pričakovati, da se bo Bog milostljivo na nje ozrl in jih povikšal? Do sedaj se še ni ozrl in ni upati, da se bo ozrl nanje. Zakaj ne? Zakaj spodleti dandanes, ali ostane brez pravega uspeha toliko podjetij? Zakaj imamo toliko ponesrečencev posebno med onimi, ki so se šolali, kateri bi imeli biti voditelji in podpora poedinih družin in celega ljudstva? — Ali ne za to, ker so zapustili Boga, ker se ne posvetujejo več z Bogom, ter le po svoji glavi delajo? »Ako Gospod ni zidal hiše, se zastonj trudijo, kateri jo zidajo; ako Gospod ne varuje mesta, zastonj čuje, kdor ga varuje.« (Ps. 126, 1.) Bog le tistim pomaga, kateri ga pomoči prosijo, in od njega pomoči pričakujejo, in le v tem, kar je po njegovi volji. Ako tedaj hočeš, da se oko božje milostljivo na te ozre in te povzdigne, če ne že tukaj, vsaj po smrti v nebesih, moraš večkrat pomisliti, kaj Bog od tebe terja, v katerem stanu te hoče imeti, moraš vedno pripravljen biti izpolnjevati njegovo sveto voljo. Kako pa moreš njegovo sveto voljo spoznati, je drugo vprašanje. Večji narodi imajo različne knjige, katere razlagajo izvolitev stanu. Slovenska književnost do sedaj še nima take knjige, ki bi izrecno obravnavala ta predmet, dasi vmes govorijo o tem razne nabožne knjige. Za to sem se potrudil, da podam slovenski mladini vsaj nekatere misli o volitvi stanu, želeč, da bi mnogo koristile vsem, kateri se bodo po njih ravnali. Ozirajo se te misli posebno na volitev

stanu ali vedno tako, da morejo tudi pri drugih važnih odločbah koristiti. V nekaterih oddelkih se naravnost ne govori o volitvi, razlagajo se le resnice, katere imajo pri volitvi kot svetle zvezde svetiti in zmot varovati.

Misli so vse vzete iz sv. pisma in iz pobožnih bogoslovskih knjig, če tudi ne vselej od besede do besede. Prevodi iz tujih jezikov so podani večjidel le po zmislu, in za to se ne pristavlja vselej, od kod da je kaj vzeto.

Volitev stanu je važno in najvažnejše opravilo za vsakega človeka posebno pa za tiste, ki hočejo biti enkrat naobraženi voditelji ljudstva. O važni stvari se pa ne piše za kratek čas, in tako tudi te misli niso pisane za tiste, kateri le berejo, da se kratkočasijo, ampak za odrasle, duševno dozorele ljudi, kateri premišlujejo, kar berejo. Pisane so posebno za dijakke srednjih šol, pa tudi za druge naobražene ljudi obojega spola, ki še si niso izvolili stanu. Koristne bodo duhovnim pastirjem in vsem, kateri imajo mlade, neizkušene ljudi voditi pri volitvi stanu in jim svetovati. Pa tudi ti naj ne mislijo, da bodo tukaj vse našli, kar bi utegnili potrebovati v poedinih slučajih, ker vsak slučaj, vsaka volitev posebej zahteva temeljito poznavanje zmožnosti in okoliščin volivca in stanov ali reči, med katerimi se voli. Tukaj so le nekatere misli kot vodilo ali pravilo za dobro izvolitev, in te le kratko. Kdor si hoče ž njimi koristiti, jih mora večkrat čitati, vse dobro pomisliti in za svoje življenje porabiti. »Kdor bere in želi kaj zvedeti samo za to, da bi znal, je le radoveden«, pravi sv. Bernard, »kdor pa želi kaj vedeti, da bi svojo učenost pokazal, je ohol in ničemuren, kdor želi kaj znati, da bi se s tem preživil, je le skrben, kdor želi kaj vedeti, kaj znati, da bi mogel druge k dobremu napeljevati, ima hvalevredno ljubezen, kdor pa želi kaj vedeti, da bi mogel sam svetejše živeti in bolj popolnoma Bogu služiti, je resnično moder.«

1. Odkod različni nazori?

1. Človek je za resnico vstvarjen, resnica je ena in človek spozna resnico, ljubi resnico, misli resnično ali logično, in vendar najdemo v raznih vedah ljudi nasprotnega mišljenja, še celo o namenu človekovega bivanja na zemlji niso vsi enih misli. Odkod to? — To pride nekaj od poželjivosti in strasti, od popačenega nagnjenja človekovega; nekaj pa od slabosti in omejenosti našega razuma.

Nekateri ljudje imajo tako slabe in občutljive oči, da čiste dnevne svetlobe ne morejo prenašati, zato nosijo zelenkaste, zelene, ali pa črno zatemnele očale, skozi katere vse le zelenkasto, zeleno ali zatemnelo vidijo. Ko bi imeli rumene ali rdeče očale, bi pa rumenkasto ali rdeče videli. Kdor ve, da ima take očale, tudi ve, da reči drugače vidi kakor so, ko bi pa tega ne vedel in bi mislil, da je vse tako, kakor on skozi svoje barvane očale vidi, bi se zelo motil. — Taki barvani očali za naš razum so razni predsodki, strasti in neurejene želje. Take očale so imeli farizeji ob času Jezusovem. Oni so pričakovali slavnega Odrešenika, kateri bi jih povikšal pred svetom in rešil jarma rimskega, za to niso mogli spoznati resnice in moči božje v ponižnem življenju Jezusovem. Taki barvani očali pri volitvi stanu so: obupna žalost, preveliko veselje, jeza in nevošljivost, vsaka strast, vsaka nezmerna, ali neurejena želja, če bi bila tudi sama na sebi dobra. Tako je sv. Peter neurejeno pozelel ostati na gori Tabor, češ: »Dobro nam je tukaj, naredimo tri šotore ... ker ni vedel, kaj govori.« (Luk. 9, 33.) Ako hočeš torej resnico prav spoznati in se pri volitvi obvarovati zmote, ne smeš imeti takih očal krivih predsodkov.

2. Drugi vir zmot je naš razum, ki je omejen in slab, pa ne more videti samo bistvo stvari, ampak vidi le to, kako stvari se javljajo in delujejo, in od tega sklepa na njih lastnosti in bistvo, pa še to večkrat negotovo, se hitro utruji in neče dalje preiskovati. Ko pa volja hoče, razum izreče sodbo kakor da bi bila vsa preiskava dognana, se ve, da sodbo, kakršno želi volja. Ko pa postane tak nepopolno spoznani rek podlaga ali prednji stavek daljnemu premišljevanju, se ne smemo čuditi, če razum zaide še dalje od prave poti. Ravno tako se um utruji pri daljnem premišljevanju in preiskovanju, pa sklepa po zapovedi ali

po želji volje. Kolikokrat si mislimo: to je tako ali bo tako, kakor je bilo tukaj ali tamkaj, posebno kadar to želimo ali se tega bojimo, in potem izrečemo sodbo, če tudi natančnejše stvari nismo spoznali. »Ne prenašli se ob času nadloge«, nas opominja Sirah (2, 2.) Če je tudi tak prenašel sklep včasih resničen, vendar ni pravilen ali logičen, našla je le slepa kokoš zrno. In taka slučajna resnica nas zapelje, da zaupamo in brezskrbno dalje gremo. Pregovor pravi: Vsaka reč ima dve strani, dobro in slabo. To velja tudi pri volitvi stanu. Vsak stan ima svoje ugodnosti in svoje zoprnosti. Ne odloči se, dokler nisi obojega dobro spoznal in pravilno pretehtal!

3. Vsled našega omejenega razuma je tudi potrebno, da sprejemamo in moramo sprejemati reke drugih ljudi kot resnične, ko jih sami še nismo dovolj spoznali. — Kar človek sliši ali bere, hitro za resnico sprejme, če mu ugaja, in vse tako razlaga, kakor je ravno njegovi popačeni naravi bolj ugodno. Od tod mnogo krivih in tudi pri katoličanih nekrščanskih nazorov posebno o zatajevanju samega sebe in o nabožnem samostanskem življenju. Če se jih hočemo obvarovati, moramo take reke sami brez strasti preiskovati in prizadevati si, da jih razumemo, ali vsaj njih pomen in verodostojnost spoznamo.

2. Pravi pomen našega vprašanja.

Čim važnejše je kako vprašanje, tem jasnejše mora biti vprašanje samo in odgovor. V važnih rekih ne sme biti nič skrito ali zavito, nič dvoumno, nič površno ali izpuščeno, vsaka beseda mora imeti svoj določen pomen. Vprašanje: Kaj pa bodeš? je gotovo za mladega človeka važno in najbolj važno, od tega zavisi vse življenje in cela večnost. Zato je potrebno, da vsak mladenič to vprašanje dobro razume in v dejanju pri njem ne omahuje, temveč s polnim prepričanjem postopa. Za to pa mora dobro razumeti, po čem da se vpraša, in kakšen mora biti dejanski, dober odgovor:

1. Vprašanje: Kaj pa bodeš? ni govorniško opominjanje, ali trditev, temveč je pravo volivno vprašanje, na katero se lahko različno in tudi protivno odgovori. Tedaj ni enako vprašanju: ali hočeš ostati otrok božji in dedič nebeškega kraljestva ali ne, ker na to vprašanje se ne sme protivno odgovoriti. Naše vprašanje je samostalno, vpraša se kakor po premembi bistva, ali bistvo človeka se ne more spremeniti, kakor se spremeni moka v kruh ali v močnik, za to se ne more razumeti o bistvu samem, ampak le o delovanju ali o pravilih človekovih.

Ker pa je vprašanje samostalno, nas že sama oblika opominja, da mora dejanski odgovor obsegati vse življenje (celega človeka), vsa opravila in dejanja, lahka in težka, ugodna in neugodna, pa tudi vse

moči in zmožnosti, katere imajo omenjena dela opravljati. Ako te mika kak stan, pomisli, kakšna ima opravila, ali si jim kos? ali bo treba pomagavca, — kako se boš ž njim združil? Nekateri stanovi potrebujejo zavoljo svojih opravil posebne priprave in vaje, posebne pripravne šole, ki stanejo mnogo truda in denarja, pa imajo tudi velike duševne nevarnosti. Ali jih moreš premagati, kako ti bo na vseučilišču ali na drugih pripravnih šolah? — Ni vsak za vse. — Pomisli, kako se ti je godilo? Ako ti je kaj spodletelo, ne govori o nesreči, ne izgovarjaj se na nepoznane zapreke, spoznaj svojo slabost, ker prava zmožnost mora vsaj navadne zapreke vse zmagati.

2. Sposobnost je pri vsakem delu nujno potrebna, brez nje ne gre nič od rok. Ali sama sposobnost še ni zadosti, treba je tudi dobre volje in nekega veselja do opravil. Ali tudi to še ni zadosti. Tudi sposobnost in veselje do opravil ali nagnjenost k stanu in k opraviom še ne sme odločiti. Človek ne želi samo, da ima uspeh pri svojih opravilih, on pričakuje tudi za svoj trud plačilo. Kdo dela zastonj? ali ne pričakuje vsak, da bo za svoj trud prejel plačilo? Plačilo pa gre le tistemu, ki je bil najet ali povabljen, in je storil, kar se mu je ukazalo. Ako nisi bil poklican ali nisi delal po volji gospodarjevi, ne moreš pričakovati plačila. Tako je pri ljudeh, tako tudi pri Bogu. Mnogi bodo slišali enkrat bridke besede: Vi ste svoje plačilo že sprejeli, med temi vsi tisti, ki ne poslušajo glasu božjega. Kdor hoče od Boga plačilo sprejeti, mora Bogu služiti, njegov glas poslušati in spolnjevati, ko bi ga tudi klical, kamor ga ne veseli. Tedaj ne smeš po svoji volji premišljevati, kaj da bodeš, ampak moraš misliti in popraševati, kaj Bog od tebe terja, kam te kliče. »Kateri stori voljo mojega Očeta, ki je v nebesih, tisti pojde v nebeško kraljestvo.« (Mat. 7, 2.)

3. Vprašanje: kaj pa bodeš, se tedaj ne tiče naravnost tvoje volje, kaj da sam želiš ali nameravaš biti, to vprašanje meri na tvoj um, na tvoje spoznanje, ter bi se moralo glasiti: Ali že veš, ali si že spoznal, kaj bi naj po volji božji postal? Ali si na to že mislil? »Blagor jim, kateri preiskujejo spričevanja Gospodova in ga iščejo iz vsega srca.« (Ps. 118, 2.) Gorje pa tistim, kateri glas božji prezirajo. Ne ravnaj se tedaj po lastni modrosti in ne hodi po nagnjenju svojega srca! Glej, kaj piše sv. apostol Jakob. (4, 13.). »Pravite, danes ali jutri pojdemo v ono mesto in bomo tam eno leto ostali in kupčevali in dobiček storili: Vi, ki neveste, kaj bo jutri... Namesto tega recite: Ako bo Gospod hotel... bomo to ali ono storili.« Volja božja ti mora biti prvo in edino vodilo. Reci iz dna svojega srca: »Gospod, kaj hočeš, da naj storim?« (Dj. ap. 9, 6.) Vendar pa ne pričakuj, da bi te Bog sam naravnost poklical, ker: »enkrat govori Bog in v drugo ravno tega ne ponavlja.« (Job 33, 14.) Bog hoče, da človek njegove besede hvaležno ohrani

in se po njih ravna. On je »zemljo nepremakljivo naredil« (1. Kron. 16, 30), »vse po meri in številu in po teži obravnaval«. (Modr. 11, 21.) Človeku pa je dal »pamet in jezik in oči in ušesa in srce, da misli... pokazal mu je dobro in hudo... pokazal veličastvo svojih del, da bi njegovo sv. ime častil in hvalil njegove čudeže in oznanjeval njegova velika dela. (Sir. 17.) Ali pustil mu je prosto voljo, da se sam odloči. Pota so različna; ali ne vodi vsaka v nebesa, moli in premišluj, pa boš spoznal, po katerem potu ti je hoditi, in s pomočjo božjo boš tudi srečno nastopil. Če si pa to vprašanje enkrat prav rešil, si rešil najvažnejše opravilo celega življenja ter smeš pričakovati pomoči božje na zemlji in kot dober služabnik božji večno plačilo v nebesih.

3. Premišljevanje o odvisnosti človekovi.

1. Ko je Bog človeka ustvaril, mu je rekel, naj si podvrže zemljo, in naj gospodari čez ribe v vodi in čez ptice pod nebom, in čez vse živali, ki se gibljejo po zemlji. Človek je bil postavljen za gospodarja na zemlji, sam pa bi moral biti Bogu podložen. Bog mu je dal zapoved in po prelomljenju zapovedi ga je kaznil. Pa tudi kaznovani človek si je še podvrgel zemljo in si pridobil mogočno gospodstvo, ali ne popolnoma; narava ima svoje postave, po katerih se mora tudi človek sam ravnati, on je v marsičem odvisen in mora spoznati še neko bitje, katero gospodari čez vso naravo in tudi čez človeka. Koliko ima narava skrivnosti, v katere še človeški um ni prodril, koliko velikanskih sil, katerih si človek še ni in si jih ne bo nikdar podvrgel! Pomisli na strašne dogodke, pri katerih tudi najpogumnejši človek le roke vije in se trese za svoje življenje. V mirni naravi pa vidimo povsod red in sile, katere delujejo po stanovitih postavah; red, katerega ni naredil človek; sile, katere presegajo vse človeške moči; postave, katere vežejo vsako ustvarjeno bitje, tudi človeka. Kake premembe vremena in časov, kaka odvisnost pri rastlinah in pri živalih!

2. Vsaka rastlina raste iz semena, v semenu je neka moč svoje vrste, ki sicer potrebuje zunanjih pomočkov: vlage in zraka, svetlobe in toplote in raznih stvari za hrano, ona moč pa zapoveduje, da se stvari združujejo ravno tako, ne drugače. Ko ima več rastlin ravno isto zemljišče, ravno isto toplino, zrak... vse ravno isto, vendar le vsaka po svoje raste in sad rodi. Z opazovanjem je človek spoznal, koliko da more vsaka rastlina prenesti mraza, koliko da potrebuje toplote in drugih stvari, in kako da se more z zunanjimi pomočki rast pospešiti ali zakasniti, same rastlinske moči ne more dati, ne premeniti, ne s čim nadomestiti, kamo li cvet ali rodovitno seme umetno napraviti. Težko da se bo kdaj posrečilo pripraviti kako hrano iz ne-

rastlinske ali neorganične snovi. Ako hoče človek imeti rastlinsko hrano, si jo mora od rastlin pripraviti, rastline pa mora sejati ali saditi in njih rast z zunanjimi pomočki pospeševati, in to samo do stanoovitih mej. Ko se seže čez mejo, je rastlinsko življenje pokončano. Tako je človek pri poljedelstvu in pri sadjerejstvu odvisen od teh postav, odnosno od Onega, kateri je dal te postave rastlinam, kateri deli vreme in daje rast.

3. Ravno to opažamo tudi pri živalih. Vsako živalsko telo je nekak stroj svoje vrste, ki se giblje, hrane išče in se zoper nezgode brani. Živalsko življenje ima svoje postave in meje, med katerimi se bolj ali manj hitro in ugodno razvija. Ko pa zunanja sila te meje prestopi, mora žival poginiti; v mrtvem telesu od živalske moči ni nobenega sluha več.

Človeško telo je v življenju podvrženo postavam, odločene so mu meje, katerih ne more prestopiti. In tako je vsak človek ne le pri gojitvi in porabi živali, temveč tudi v lastnem telesu odvisen od nekih postav. Vendar pa je med človekom in med živaljo velik razloček. Živali so od narave obvarovane zoper nezgode vremena z dlako, s perjem, z luskami; človek od narave nima nikake odeje. Živali imajo ostre zobe, rogove, kopita in drugo orožje, s katerim se branijo; človek nima nič. Mnoge živali so močnejše od človeka, druge imajo bistrejši vid ali sluh in druga čutila, nekatere morejo dolgo časa živeti brez jedi in pijače ter lahko mnogo nezgod pretrpe; nobena žival ne potrebuje toliko časa, da si more sama pomagati in hrano iskati, kakor človek. In vendar se človek povzdigne čez živali in gospodari čez nje. Tedaj mora biti nekaj v človeku, kar ni v živali, in to je razumna duša. Umna duša je, ki stori človeka gospodarja čez živali, umna duša je, ki skrbi za telo in ga brani proti nezgodam. Ali proti vsem nezgodam ga ne more ubraniti, tudi najmodrejši in najprevidnejši človek se ne more vsega ogibati, kar mu škoduje. Vsak čuti, da je postavljen v meje, »katere se ne morejo prestopiti« (Job), vsak mora enkrat umreti. To je postava sveta, te postave si ni človek sam dal, ne svet, ne slepa narava, ampak sam Gospodar sveta. In ta Gospodar je še nekaj zapisal v človeško dušo, zapisal je, da ni dovoljeno vse storiti, kar morejo storiti naravne človeške moči. Ako duša neče tega brati, mora pa poslušati glas, ki doni v srcu, da bo človek enkrat zavoljo vsega svojega dejanja v sodbo vzet. Vsak človek spozna in pravi: to je dobro, to ni dobro; to je pravo, to ni pravo in »misli se med seboj ali tožijo, ali tudi izgovarjajo«. (Rim. 1.) Spoznajo, čutijo neke meje, katerih ne smejo prestopiti. Tedaj ne more nihče reči, da je njegov um neomejen, popolnoma neodvisen in sam svoj gospodar. Tako moreš tudi ti spoznati in prepričan biti, da imaš pri svojih mislih

in željah, pri vseh svojih delih neko pravilo, po katerem se moraš ravnati, in da bo treba enkrat od vsega (tudi od volitve stanu), odgovor dati. »Vedi, da te bo Bog ... v sodbo vzel.« (Pridig. 11, 9.)

4. Kaj nas uči sv. pismo?

Ako hočemo nauk sv. pisma o poklicu in o volitvi stanu prav spoznati, moramo premišljevati reke sv. pisma in dogodke, ki so nam vzgled božje previdnosti.

1. Bog »za vse enako skrbi« (Modr. 6, 8), vsak ima svoje mesto, ne eden ni pozabljen, vsak je delo njegovih rok. Vsi smo »iz ila, iz prsti, iz katere je bil Adam«. (Sirah 33, 10.) In zato Bog ne gleda nikomur na obraz, in se mogočnosti nobenega ne boji. »Kakor je ilo v roki lončarjevi, kateri ga predeluje in pripravlja in po svoji volji izdeluje, tako je (vsak) človek v roki Tistega, ki ga je ustvaril in mu bo povrnil po svoji rabsodbi«. V tem smo vsi enaki.

Dalje pravi sv. pismo, da »človeku ni dobro samemu biti«, da potrebuje pomoči in želi v društvu živeti. Bog pa neče, da bi bili ljudje v društvu vsi enaki med seboj. On neče da bi živeli le v čredah združeni kakor neumna živina. V svoji modrosti je on sklenil, da ima biti človeško društvo podobno človeškemu telesu z različnimi udi in raznimi opravili. Za to je on ljudi »po svoji mnogoteri modrosti razločil in jim odkazal razna pota. Nekatere izmed njih je oblagodaryl in povišal, in nekatere izmed njih je posvetil in sebi odločil; in nekatere izmed njih je preklel in ponižal in zavrgel, ker so se od njega ločili«. (Sirah 33, 11.)

Ljudje so tedaj v društvu po volji božji neenaki ne samo v tem, da nimajo vsi enakih zmožnosti in talentov, nego tudi v tem, da nimajo vsi enakih opravil. Nekateri imajo od Boga oblast zapovedovati, drugi imajo dolžnost slušati. Kakor je v telesu mnogo udov, vsi udje pa nimajo ravno tistega opravila, tako je tudi človeško društvo: nas veliko je le eno (društveno) telo sleherni pa smo drug drugega udje, vsak ima svoj poklic, svoje opravilo. (1. Kor. 12.)

2. Bog s stvarjenjem še ni končal svojega dela. »Moj Oče do sedaj dela«, pravi Jezus (Jan. 5, 15), on vlada svet. On je sicer pustil narode, ki so od njega odpadli, hoditi po svojih potih, vendar pa ni pustil samega sebe brez pričevanja (Dej. ap. 14, 15). On ni le narodom dobrote z neba delil, On je tudi marsikaterega njih sklepov razdejal in misli ljudstev razmetal. (Ps. 32, 10.) Nekatere je vzel kakor bič v svoje roke in je ž njimi druge tepel, če tudi sami tega niso spoznali. Perzijskega kralja Cira imenuje Bog (Iz. 44, 28) svojega pastirja, ki bo njegovo voljo dopolnil. Vzel ga je za desnico in njemu narode pod-

vrgel. Pred njim je kraljev hrbte obrnil in v beg nagnal, vrata odpiral in železne zapahe lomil.

O Nabuhodonozorju pa pravi (Jerem. 27, 67): »Jaz sem dal vse te dežele v roke Nabuhodonozorju, Babilonskemu kralju, svojemu hlapcu ... da mu služijo. In služili bodo vsi narodi njemu in njegovemu sinu ... dokler ne pride njegov in njegove dežele čas«, ter opominja Izraelce, naj se mu prostovoljno podvržejo, da ne bodo pokončani. Po Danielu (11, 4) je bil tudi Aleksander Veliki le orodje v rokah božjih, kakor tudi Rimljani, o katerih je že Balaam rekel (IV. Mojz. 24, 24), da bodo Asirce premagali in Hebrejce pokončali. Svoje izvoljeno ljudstvo si je pa sam sebi tako oklenil, »kakor se oklene pas ledij možakovih« (Jerem. 13, 11) in je zanj skrbel. V njegovi roki je bila oblast čez deželo in ji je obudil pripravnega vladarja o pravem času (glej Sirah 10, 4). Po njem »kralji kraljujejo, in zapovedniki določujejo, kar je pravično«. (Preg. 8, 15.)

3. Ravno tako Bog vodi in vlada poedine ljudi. Za vsakega človeka skrbi in ga postavi na mesto, katero mu je odločil. Bog je sicer dal človeku prosto voljo, in kar je enkrat dal, ne jemlje nazaj, v svoji modrosti in mogočnosti pa le doseže, kar hoče. Če je pa človek prost, vendar »svojega spočetja nima v svoji oblasti in v nikogar moči ni, kako da naj hodi in ravna stopinje svoje«. (Jerem. 10, 23.) Bratje Egiptovskega Jožefa so hudo mislili ž njim, Bog pa je vse obrnil v dobro; po njih hudobiji ga je poslal v Egipt in ga povikšal, da je ob času lahkote prehranil mnoge. Abrahamu je prisegel, da mu bo dal slavo med ljudstvom, Mojzesa je povikšal pred kralji in mu dal povelja do svojega ljudstva. Arona je izvolil, da mu daruje daritev v spomin za spravo. Sobni, ošabnemu in zvitemu pisarju kralja Manasete se je zagrozil, da ga bo spodil iz mesta in od službe odstavil, in na njegovo mesto drugega poklical. (Izaj. 22, 15.) In kmalu so ga sovražniki zvezanega v sužnost odpeljali. Godilo se mu je, kakor ošabnemu petelinu, katerega vjamejo, za noge zvežejo in na trg na prodaj odnesejo.

4. Ko so izraelci prosili kralja, reče Bog Samuelu: »O tej uri ki je sedaj, ti bom jutri poslal moža iz Benjaminove dežele, njega mazili čez moje ljudstvo«. (1. Kralj. 9, 16.) Drugi dan je Savel iskal izgubljene oslice svojega očeta, ter po nasvetu hlapca prišel k Samuelu, in Samuel ga je mazilil. Tako je bil Savel ne le izvoljen od Boga, temveč že potrjen in maziljen za kralja. Ljudstvo za to ni nič vedelo in je še zahtevalo kralja. Samuel reče, da naj vadjajo po rodovih in rodovinah, in vadjaj je prišel na Savla, sina Kisovega. Kdo je vodil Savla k Samuelu, kdo razdelil vadjaje, ki so se metali, ali ne sam Bog? In »Bog je tudi ganil srca«, da je šel del vojske takoj s Savlom. Ko pa je Bog Savla zavoljo nepokorščine zavrgel, je rekel Samuelu: »Napolni

svoj rog z oljem in pridi, da te pošljem k Izaiju Betlehemljanu, zakaj izmed njegovih sinov sem si kralja izvolil«. (1. Kralj. 16, 1.) In Samuel je vzel rog z oljem in mazilil Davida sredi njegovih bratov. Savel pa je bil še dolgo časa kralj in David je ostal še pastir. Koliko raznih in na videz slučajnih dogodkov, preden je postal David kralj! Ko je prišel od očeta poslan prvikrat k vojski, mu je še starejši brat očital, da je le iz prevzetnosti in potuhnjenosti prišel gledat boja. In vendar je vse to Bog vodil. Ravno tako vodi Bog tudi druge, dokler ne pripelje vsakega na pripravljeno mesto, če nam tudi ne razodene poedinih potov. Sam pravi, da ima še celo lase na naši glavi razštete, in da brez njegove volje nobeden ne izpade. Naj tedaj človek obrača kakor hoče, Bog bo vse obrnil kakor on hoče. »Človekovo srce si izmisli svoj pot, Gospod pa njegove stopinje vodi«. (Preg. 16, 9.)

5. K zveličanju ni zadosti, da Bog vodi stopinje človekove, to je le božje delo, tega človeku ne bo poplačal; odrasli ljudje si morajo nebesa sami zaslužiti. »Bog nas je vstvaril brez nas, ali nas ne bo zveličal brez nas«, pravi sv. Avguštín. Mi pa z lastno močjo ne moremo nič storiti, kar bi imelo pri Bogu vrednost za večno življenje. Potrebna je milost božja, in mi moramo z milostjo sodelovati. Ko Bog naše stopinje vodi, in naše delovanje urejuje, moramo mi ne slepo, ne prisiljeno, nego prostovoljno sodelovati, in ko bi mi tudi kaj drugega želeli (kakor v bolezni zdravje), moramo vendar iz dna srca reči: »zgodí se tvoja volja«. Tako bo delo božje postalo tudi naše delo, katero bo Bog poplačal. Za to pa je potrebno, da človek pazi na glas božji in ima dobro voljo, da je pripravljen vse storiti, kar Bog hoče. Bog sam toži, da je klical, pa ni bilo nikogar, ki bi bil pazil na njegov glas. (Iz. 50, 2.)

6. Bog »deli slehernemu, kakor hoče« (1. Kor. 12, 11) in je »bogat za vse, ki vanj kličejo«. (Rim. 10, 12.) On pa tudi nobenega ne pozabi, še vedno govori, kakor je govoril izraelskemu ljudstvu: »Postavil sem pred vas življenje in smrt, blagoslov in prekletstvo. Izberi si tedaj življenje da živiš«. (V. Mojz. 30, 19.) Dal sem ti pamet, da spoznaš dobro in hudo. Izbrati si moraš sam. On govori »po mnogih potih«, po vesti, po drugih ljudeh, po posebnih dogodkih, po stiskah in nadlogah, v katere nas pusti pasti. On govori k vsakemu in »razsvetli vsakega človeka, ki pride na svet«. Tedaj je on tudi tebe že razsvetlil, tudi k tebi že govoril. Le dobro poslušaj, pa boš slišal, kako ti nek glas pravi: Varuj se tukaj hudega, stori sedaj to dobro, ogibaj se one tovaršije, prejmi te nadloge za pokoro... Glej, tukaj je pot zveličanja, tamkaj pa za te pot pogubljenja. — To je glas božji, ako nanj paziš in se po njem ravnaš, delaš po volji božji, ako se to zgodi pri volitvi, voliš po volji božji.

7. Iz tega, kar smo do sedaj premišljevali, moramo reči:

a) Vse, karkoli se je že zgodilo, kar se godi in se bo še zgodilo na svetu, je ali delo božje, ali delo človekovo, ali je delo božje in človekovo skupaj. Delo božje stori Bog sam brez človeka. Taka dela moramo le spoznati in sprejeti iz rok božjih. Tukaj ni nič našega. Druga dela so človekova, katera Bog iz vzrokov nam nepoznanih le dopusti, ne odobrava. Taka dela so naši grehi, pa tudi nekatera druga dela, ki jih ne moremo naravnost greh imenovati. Tako je bilo kraljevanje izraelskih kraljev, kateri so, kakor pravi Bog sam po preroku Ozeju (8, 4), »kraljevali, pa ne po meni«, »bili so poglavarji, pa jih nisem spoznal«. Tedaj je Bog njih kraljevanje, kakršno je bilo, le dopustil. Bilo je, ako smemo tako reči, proti njegovi volji, on jih je le trpel. Kar pa Bog naravnost neče, to se ni, in se ne bo zgodilo. »Nihče si ne vzame (in si ne more vzeti) časti razven, kateri je poklican od Boga kakor Aron«. (Hebr. 5, 4.)

Za nas važna in prav imenitna so dela, katera stori Bog po človeku ali človek z Bogom. Tako je vse, kar stori človek dobrega s posebno pomočjo božjo. To je vse božje in tudi vse naše. Vse je božje, ker je res delo njegove milosti, vse je naše, ker nam to Bog zavoljo našega prostovoljnega sodelovanja vračuni, kakor da bi bili vse sami storili. Na vse to moramo tudi pri volitvi paziti. Taka volitev je dobra.

b) Vsi ljudje so prosti, ali niso vsi enako prosti. Nekateri so po zunanjih okoličinah, nekateri po posebnem poklicu (kakor Savel) tako-rekoč prisiljeni, da jim ni več prosto kaj voliti ali izbirati si: njih volitev je delo božje, zasluženje imajo v tem, da prostovoljno spoznajo in sprejmejo glas božji. — Druge Bog tako vodi, vabi in kliče, da bi bilo očitno protivljenje in zaničevanje milosti božje, ko ne bi poslušali in spolnili klica božjega. — Nekateri pa imajo večjo prostost, ter morejo po svojem spoznanju v tem ali v onem stanu Bogu služiti in svojo dušo zveličati.

c) Bog kliče vse ljudi ali ne vseh enako. »Glej stojim pri vratih in trkam«, govori Zveličar naš v skrivnem razodenju sv. Janeza (3, 20). »Glej stojim pri vratih in trkam. Ako kdo moj glas posluša in mi vrata odpre, pojdem noter k njemu in bom ž njim večerjal in on z menoj«. Ali on ne trka vsak čas, ne pri vsakem enako; k vsem hoče priti, ali ne k vsakemu enako. Pri enem trka, da bi ga v svetu greha obvaroval, pri drugem, da bi svet zapustil in se ves službi božji posvetil. K nemu hoče priti in pri njem ostati, da se z navadnimi dobrimi deli zveliča, k drugemu, da ga vodi po nenavadnih potih velike svetosti. Nekateri kliče Bog upravno k spolnjevanju evangeljskih svetov v redovniškem življenju, drugim je prosto, nemu pa (ki želi stopiti v samostan), pravi: »Pojdi na svoj dom k svojim«. (Mrk. 5, 19.)

8. Mnogi se za glas božji ne zmenijo, Bog se bo naveličal trkati in se bo umaknil, oni pa bodo padli. »Ozdravljali smo Babilon (grešno dušo), pa se ni ozdravil, zapustimo ga«, pravijo angeli pri Jeremiju (51, 9), in Bog sam se grozi rekoč: »Ker sem vas klical, pa se niste oglasili, ... zavrgel vas bom spred svojega obličja«. (Jerem. 7, 13.) Ne bom vam več dajal obilnih milosti in vi boste padli v razne nesreče, v greh in večno pogubljenje. »Ker ste ves moj svet zaničevali in moje svarjenje zanemarjali (govori večna Modrost Preg. 1, 26), se bom tudi jaz k vaši pogubi smejala«. — Strašno! Tedaj »danes, ko njegov glas slišite, nikar ne zakrknite svojega srca«. (Ps. 94, 8.) Blagor človeku, ki to dela«. (Iz. 56, 2.)

5. Med katerimi rečmi smemo izbirati?

1. Izbirati smemo, ako smo drugač prosti, med vsemi rečmi, ktere niso grešne. Karkoli samo na sebi ni grešno, ker ni zlo ali navadam krščanskega življenja protivno, se sme poželeti, izbirati in izvoliti. Človek pa je sebičen in koristoljuben, nikdar ne voli in ne bo volil brez lastne koristi. Ljubezen do sebe je podlaga in mera vseh naših opravil. Zveličar naš sam pravi, da moramo bližnjega ljubiti »kakor samega sebe«. Ker pa je koristi več vrst, razlikujemo po njej tudi več vrst reči, med katerimi moremo izbirati, in več vrst izbiranja med njimi. Posebno važen je razloček med koristjo, katero uživa človek samo na tem svetu, katera mu le malo ali nič ne premeni dušnega življenja ter nima nobene posebne važnosti za večno zveličanje, in med koristjo, katera se tiče edino ali skoraj edino le dušnega življenja na zemlji in večnega zveličanja po smrti. Tako je za tvoje dušno življenje malo ali nič razločka, da li si zidar ali tesar, kovač ali mizar, ali poljedelec. Če je tudi morebiti za tvojo čast in za tvojo denarnico znaten razloček, je vendar za tvoje dušno življenje in večno zveličanje malo na tem ležeče, da li sedi v poštnem uradu, ali pri davkariji, ali v kaki drugi pisarni. (Zavoljo osebne slabosti, ali posebne grešne priložnosti, utegne biti tudi v tem znaten razloček.) Navadno pri takih volitvah odločujejo le zunanje (gmotne) potrebe in naravne zmožnosti, katerih tukaj ne moremo razlagati, in za to tudi upravno o takih volitvah ne govorimo, akoravno so naša pravila pri takih odločbah koristna.

2. Pri volitvi stanu, o kateri tukaj govorimo, je prvo vprašanje: hočeš li ostati sam, ali stopiti v zakonski stan? Ako stopiš v zakon, s katero osebo? Ako ostaneš sam, hočeš li v svetu živeti, ali se hočeš službi božji posvetiti? Ali hočeš biti sveten mašnik, ali redovnik? To so vprašanja, na katera mora odrasla mladina misliti, da more svoj čas

tudi dejansko dobro odgovoriti. Kdor na ta vprašanja svoj čas dejansko dobro odgovori, ta je duševno zrel, ta sme pričakovati, da bo tudi druga važna vprašanja v življenju dobro rešil in po smrti zrel za nebesa spoznan. Kdor pa v tem zablodi, ima križe in težave povsod.

6. Kaj smejo stariši zapovedati?

Nekateri trdijo, da imajo stariši kot namestniki božji pravico in dolžnost odločiti stan svojih otrok, in da imajo otroci po četrty zapovedi božji biti njim pokorni ter stopiti v stan, katerega sta jim oče in mati odločila, drugi pravijo, da stariši pri volitvi stanu nimajo čisto nič govoriti, da je vse to opravilo in skrb vsakega človeka posebej. Poglejmo, kdo ima prav.

1. Vsak človek je otrok božji. Bog pa daje svoje otroke starišem kakor v rejo; stariše postavi On za svoje namestnike čez nje. Stariši imajo tedaj toliko oblasti čez otroka, kolikor jim je Bog pripusti in tako dolgo, dokler Bog hoče. Ako hoče Bog sam koga v svojo skrb vzeti in sam voditi, morajo stariši odstopiti. Bog starišem nikdar ni dal oblasti čez življenje njih otrok, ampak jim je naložil dolžnost za življenje otrok skrbeti kakor za svoje, in brigati se, da bodo njih otroci enkrat človeštvu v korist, ne v nadlogo. Stariši morajo tedaj svoje otroke privaditi na dela in opravila, da bodo mogli pošteno živeti, in otroci jim morajo v tem pokorni biti. Tako morejo stariši mnogokaj glede svojih otrok odločiti, mnogo je že odločeno po okoliščinah. Mnogi otroci morajo starišem pomagati pri delu in postati, kar so stariši. Večja naobrazba ni mogoča.

2. Stariši morajo skrbeti tudi za dušo svojih otrok, in zato morajo brigati se za krščansko življenje. Stariši morajo otroke varovati greha in grešne priložnosti; oni jih morajo v nevarnosti svariti in od grešnih potov odvrčati ne le majhne, ampak tudi odrasle. To je dolžnost starišev in otroci jim morajo biti v tem pokorni. K večji popolnosti in k posebnim pobožnostim jih pa ne morejo siliti, ker te niso potrebne k zveličanju, in Bog jih od vsakega ne terja. Stariši pa tudi ne smejo otrokom braniti, ko bi jih Bog k večji popolnosti klical, in Bog ni dolžan poprej stariše vprašati ali prositi. On pokliče, katerega hoče in kamor hoče.

3. Ko je dvanajstletni Jezus ostal v Jeruzalemu, je dobro vedel, da bosta Jožef in Marija žalostna, pa jima vendar ni nič naznanil, kaj da misli storiti. On je ostal v Jeruzalemu, in ko sta ga tretji dan našla v templju sedečega sredi učnikov, jima reče: »Kaj je, da sta me iskala? Nista li vedela, da moram v tem biti, kar je mojega Očeta?« (Luk. 2, 49.) Kakor da bi bil rekel: Stariši morajo vendar vedeti, da

imajo otroci, ko jih Bog kliče, tudi proti volji starišev ostati v templju ali pri službi božji. Stariši tedaj nimajo pravice siliti otroke v zakonski stan, ne braniti jim, ako imajo priložnost in hočejo v Gospodu pošteno stopiti v zakon. Ne smejo jih siliti ne odvracati jih od duhovskega ali redovniškega stanu, odrasli otroci se smejo v tem protiviti, posebno ako so prepričani, da jih Bog kliče. Tukaj velja pravilo: Boga je treba bolj slušati, kakor ljudi, če je tudi starišem neugodno. V resnični potrebi jih pa vendar ne smejo zapustiti, ker to bi bilo gotovo proti volji božji. (To pa se ne more reči, kadar stariši le v prihodnosti od tebe pomoči pričakujejo, sedaj pa jim še ne moreš pomagati.)

Ko otroci niso v srcu prepričani o posebnem poklicu božjem, naj izpolnjujejo pametno voljo svojih starišev s prepričanjem, da spolnjujejo voljo božjo, katero jim on po svojih namestnikih razodeva. Tako je ravnala sv. Frančiška Romana; ona je sklenila deviški živeti in v kak samostan iti, po volji starišev pa (ker ni bila prepričana o poklicu božjem) je stopila v zakonski stan in je v zakonu postala svetnica. O drugih svetnikih vemo, da so jih stariši že v zibelki odločili za kak samostan, in Bog je te njih želje uslišal, dobili so otroci poklic božji in so srečno in sveto živeli v samostanu. Ali »čudoviten je Bog v svojih svetnikih« (Ps. 67, 36)! On daje moč in krepost svojim izvoljenim, da se imamo marsičemu čuditi v njih življenju, česar pa brez posebne milosti ne smemo posnemati.

4. Ko smo že govorili o dvanajstletnem Jezusu v templju, moramo pri tem dogodku premišljevali še nekatere resnice, katere morejo vznemirjeno srce tolažiti. — Jezus se ni pred Marijo in Jožefom skril, ne nalašč od nju odločil, on se je resnično izgubil (med množico oddaljil). Namesto da bi ju poiskal ali se drugim Nazarečanom pridružil, je po volji Očeta nebeškega ostal v Jeruzalemu. Krivoverci dolžijo Marijo nemarnosti in neskrbnosti, ker je brez njega šla na pot; ali ona ni nič grešila, akoravno bi se Jezus ne bil izgubil, ko bi bila bolj pazila (mogla bi, ali ni bila dolžna, bolj paziti kakor je pazila). Tedaj ko si izpolnil svoje dolžnosti, bodi miren, če tudi spoznaš, da bi bil mogel več storiti in kake nesreče obvarovati se.

5. Jožef in Marija nista vedela, da je Jezus v Jeruzalemu ostal; mislila sta, da je v društvu Nazarečanov in sta šla dan hoda. To mnenje ni bilo resnično, ali bilo je pametno. Pametno je misliti, da bo dvanajstleten mladenič po dokončani pobožnosti, ko se vsi domov vračajo, tudi z njimi šel; Jožef in Marija sta se po tem ravnala, in nista grešila. Tako naj bo tudi tebi dovolj, bodi miren da si le pametno ravnal, če tudi pozneje spoznaš da v resnici ni bilo tako. Večkrat se moramo po pametnem mnenju ravnati, ker gotove resnice ne moremo vselej spoznati. Tako posebno ko skrbimo za prihodnost svojo

ali drugih. Stariši morajo skrbeti za svoje otroke, akoravno ne vedo, kaj da bodo potrebovali. Bog je dopustil, da sta se Jožef in Marija motila, da sta se (brez greha) ravnala po mnenju, ki ni bilo resnično, tedaj more on tudi dopustiti, da se tebi tako zgodi. Ako si pametno delal in svoje dolžnosti izpolnil, boš od Boga plačilo prejel, če tudi na zemlji nisi svojega namena dosegel, ali bi bil drugače delal, ko bi bil resnico spoznal.

7. Kdaj je čas volitve?

Kadar more človek grešiti, more tudi odločiti, kako da hoče Bogu služiti, more voliti svoj stan. Mnoge je sv. Duh že mlade poklical, za nekatere stanove se je treba dalj časa pripravljati, oni si morajo že pred pripravo izvoliti, ali dolžnosti ni, izbirati si stanu, dokler ni potrebno. »Vsak naj ostane v stanu, v katerem je«, piše sveti Pavel, (I. Kor. 7, 20; Ef. 9, 1), in naj skrbi da dobro, pošteno živi. Ako te tedaj ne silijo zunanje okoliščine na premembo stanu, in ne čutiš v sebi nobenega nagona ali posebnega mikanja na volitev, ni treba na njo misliti. Sveti Ignacij Lojolski pravi, da so za volitev stanu trije časi:

Prvi čas je, kadar Bog tako kliče, da pobožna duša nič ne sumnja in ne more sumnjati o poklicu božjem, ter prosto in z vsem prepričanjem spolnjuje voljo božjo, ko premeni stan. Tako je Bog poklical sv. Matevža, sv. Pavla in druge. Ali to so nenavadna pota milosti božje, kaj takega se sicer še more zgoditi, ali mi ne smemo take milosti pričakovati, ne za njo prositi.

Drugi čas je, kadar zunanje še ni potrebno premeniti stanu, vendar pa je mogoče, in ti čutiš v sebi nek nagon, neko mikanje, rekel bi, neko silo, ki te goni in naganja k volitvi, k premembi stanu. Ko ti take misli in želje prihajajo (četudi le proti tvoji volji), je pravi čas volitve, prava dolžnost resnobnega premišljevanja. Take želje sicer morejo biti posledica domišljije, navadno pa so od Boga, ki kliče k volitvi. Kliče resnično k volitvi, k resnobnemu premišljevanju življenja, če tudi morebiti neče premembe stanu, ampak le za to kliče, da bi te lahkomišljenosti in greha obvaroval. (Poslušaj njegov glas in premišljuj, voli, če tudi ne izvoliš.) Ako te pa take misli navdajajo, ko imenovanega stanu še ne moreš nastopiti, so tudi dobre, če te odvrčajo od greha in ti dajejo moč k dobremu, ali čas prave volitve ni. Nisi dolžan resnobno voliti.

Tretji čas je, ko je duša mirna, ko ne čuti želje k volitvi, ko bi še rada ostala kakor je, pa jo silijo zunanje okoliščine na volitev. Tako se mora dijak srednjih šol, gimnazijalec v zadnjem letu gimnazije za nekaj odločiti. Sicer more biti tudi nagnjenje k enemu stanu (glej

§ 13. 3.) ne popolnoma odločno, na odločno volitev silijo te zunanje razmere. Dekle ne misli na zakon, za deviški stan se tudi ni odločila, najrajši bi še ostala pri stariših kakor je, ali pošten mladenič jo snubi, ona se mora odločiti, mora pomisliti, da li je to snubenje klic božji ali le skušnjava. Tedaj je čas resnobnega premišljevanja, da se lahko-mišljeno ne obveže za celo življenje, pa tudi pravega ženina ne odbije. Tako bodo tudi drugi večkrat zunanje prisiljeni na važen korak, od katerega zavisi sreča ali nesreča celega življenja. Treba se je za nekaj odločiti, ali odločiti po volji božji; za to pa potrebujemo vodila.

8. Premišljevanje o potrebi vere.

1. Majhen otrok je samo občuten, sčasoma začne stvari okoli sebe razločevati in se zavedati, posluša druge in pazi, kako razne reči imenujejo, začne misliti in spoznavati, da ljudje resnico govore, ter se na njih resničnost zanaša. Pa tudi odrasel človek še vedno sprejema reke drugih kot resnične in čuti v sebi neko potrebo vere in višje pomoči: vzbujajo mu se vprašanja in želje po vedi, katerim ni lahko zadostiti. Učenjaki strokovnjaki, ki so pri vedi ostareli, prebirajo spise drugih in prejemajo njih reke kot golo resnico; človeško društvo bi bilo nemogoče, ko bi drug drugemu ne verjel. Kdor se hoče kaj naučiti, mora učitelja poslušati, njemu verjeti. Vsak pameten človek, tudi največji učenjak, spozna, da drugi ljudje kaj vejo, kar on ne ve, in jim takorekoč slepo verjame. Tedaj moramo reči, da je vera vsakemu človeku potrebna, da ni nihče tako pameten, da bi vse vedel, vse spoznal, da ga ne bi bilo mogoče kaj več učiti.

2. S tem bi lahko svoje premišljevanje končali, ali nekatere je »njih domišljevanje goljufalo in v nečimurnosti njih um pridržalo« (Sir. 3, 26), priznavajo da marsikaj ne vedo in da morajo drugim verjeti, ali v svoji prevzetnosti trdijo, da ni ničesar, kar bi človek ne mogel spoznati, in tako tajijo vsako čeznaravno razodenje božje. Naš Vodnik je imenoval take učenjake pametuhe, sedaj pa jih rajši imenujemo z latinsko besedo racijonaliste. Ž njimi se nečemo mnogo ukvarjati, le na dve njih trditvi hočemo odgovoriti.

a) Res je, kar oni trdijo: Razumnost ni pri vseh ljudeh enaka, učeni veleum mnogo več in boljše spoznava, kakor preprost človek. Ali s tem še niso dokazali, da veleum vse spozna, vse ve. Tisočletni hrast je mnogo večji, kakor bilka trave, med njima je velik razloček, vendar pa se v nečem oba strinjata. Kakor bilka trave nikne iz semena in raste do veličine, katera je njeni naravi določena, tako tudi hrast, tudi on nikne iz semena in raste do veličine, katera mu je odločena in raste po postavah, katere je Bog dal. Tako sta tudi veleum in ne-

uki prostak v tem enaka, da ni nju nobeden sam od sebe, in da se njune moči razvijajo po stanovitih postavah in le do njima postavljene meje. Tudi največji veleum ni, in ne bo nikdar vseum. To je le Bog sam.

b) Res je tudi, da človeški um vedno napreduje in da je težko določiti, kako daleč da more napredovati, vendar pa moremo reči, da so tudi tukaj meje, katerih ne bo nikdar prestopil. Naš um je kakor luč ali ogenj, ki v temi sveti, ali še tako velik ogenj ne bo nikdar po celi zemlji svetil in v vse podzemne votline prodril. Kdor bi pa hotel preiskovati, kako daleč da sveti ta ogenj, bi lahko po temi tavajoč v kako jamo padel. Tako tudi človeški um ne bo nikdar prodril do kraja vse resnice, vedno mu bo ostalo nekaj temnega, kjer lahko zgreši pot in zabrede v zmote. — Nikar ne reci, da moreš z dobro svetilko preiskati vso zemljo in se spustiti v največje njene globočine, ker vsega tega ne moreš sam storiti, moraš tedaj drugim verjeti. Mnoge reči so temne, navadno svetlo preslabo, če pa svetlobo povečaš, se ti blišči in si v nevarnosti, da oslepiš. Ali ta puhli prigovor, ako kaj velja, velja le za naravne stvari, mi pa imamo resnice, katere presegajo vso naravo.

3. Človek nekako čuti neko višje bitje nad seboj ter more po tem, kar je stvarjenega, spoznati Boga, tako da neverniki »nimajo izgovora« (Rim 1.) in vendar Boga še »noben človek ni videl, in ga tudi videti ne more« (1. Tim. 6, 16), ker »prebiva v nedosegljivi svetlobi«. Bog je osebno v vsem stvarjenju pričujoč, s svojo močjo vzdržuje in vlada vse, in je od vsega tako oddaljen, da njegovega bistva ne bi noben vstvarjen razum spoznal, ko bi se ne bil sam razodel. Še več, Ko bi Bog samo govoril k nam, bi bila njegova beseda le nerazumljiv glas. Da more človek prav verovati, mora Bog sam njegov um pripraviti, nekako preustvariti in mu nekaj od svoje svetlobe podeliti. Vera je namreč posebna milost božja, nadnaravna, od Boga vlita čednost, po kateri imamo za resnico vse, kar je Bog razodel. Le po tej milosti spoznamo mi Boga, »sedaj skozi zrcalo kakor v megli« (1. Kor. 13, 12) in upamo, da ga bomo enkrat gledali, »od obličja v obličje, kakršen je«. (1. Jan. 3, 2.) Brez te milosti sedi človek v smrtni senci, ali pa tava kot slepec okoli.

4. Ta milost nam je pri sv. krstu vlita, tako da more vsak krščen otrok, ko pride k pameti, verovati. Ali Jezus Kristus tudi nas opominja, kakor je opominjal svoje poslušavce (Jan. 12, 36), da moramo svoj razum podvreči in verovati, če tudi ne razumemo. Ko je namreč začudena množica popraševala, kako da ima Sin človekov povišan ali križan biti, ko Kristus ostane vekomaj, ni na vprašanje upravno nič odgovoril, ampak je le rekel: »Še malo časa je luč pri vas, hodite,

dokler imate luč, da vas tema ne obide.« Kakor da bi bil rekel: ne preiskujete, kako da bo to, le po tem se ravnajte, tako delajte, tako hodite, kakor vam luč resnice po veri sveti ter je s tem tudi jasno naznanil, da more človek z nerabo ali zlorabo milost sv. vere izgubiti. Ako ne boste hodili v luči, vas bo obšla tema, vi boste luč sv. vere izgubili. — Po veri moramo živeti, vero v dejanju spolnjevati, če ne, jo bomo izgubili.

5. Po veri živi ali v luči sv. vere hodi, kdor ta svet, reči tega sveta tako čisla in ceni, tako rabi, kakor ga sv. vera uči. Ko vidiš, kako umetno delo, ali kako tovarno z mnogimi stroji, bolj zaupaš besedam umetnika, ki je stroje napravil, kakor lastnim očem. Pa glej! umetno tovarno sveta je Bog sam postavil, sam jo vzdržuje in vlada. Tedaj moraš tudi njegovim besedam bolj zaupati, kakor svoji pameti. Ko slišiš njegov glas, reci v srcu: Resnično tako je, če ti je tudi bistvo ali notranje jedro razodete resnice popolnoma skrito. In to tudi pri dejanskih resnicah vsakdanjega življenja. Resnično: »Blagor ubogim v duhu« (Mat. 5); resnično je: »Bogat pojde težko v nebeško kraljestvo« (Mat. 19, 23), bolj težko, kakor revež. Resnično: »Veliko boljše je dajati, kakor jemati.« (Ap. 20, 25.) Resnično: »Kaj pomaga človeku, če ves svt pridobi, svojo dušo pa pogubi?« (Mat. 16, 26.) Resnično: »človek ko umrje, nič seboj ne ponese, in njegova slava ne pojde z njim.« (Ps. 48, 18.) »Kaj je življenje naše? Dim je, ki se za malo časa kaže.« (Jak. 4, 15.) In vendar od tega časa zavisi večnost. Prevzetnost, bahanje z blagom bo prešlo kakor senca. Res ničemurnost čez nečimurnost in vse je nečimurnost. Kaj več ima človek od vsega svojega dela, s katerim se trudi pod solncem?« (Pridig. 1, 2.)

9. Priprave k volitvi stanu.

1. Po besedah sv. Tomaža Akvinskega Bog posebno v tem svojo modrost kaže, da ne dela vse sam, ampak da se poslužuje vstvarjenih pomočkov in sicer vedno primernih vsaki naravi. Človek je prosto in razumno bitje, za to ga Bog tako vodi, da človek sam svoj razum rabi in prosto voljo, prosto se odloči; prosto in razumno postopa, misli in premišljuje in se po lastnem spoznanju ravna. Mi pa smo slabi, v svojem spoznanju omejeni, čutimo potrebo pomoči. Bog jo bo dal, ako ga prosimo. Za to moramo tudi pri volitvi stanu sicer svoje moči rabiti in truditi se, ali z lastnimi močmi ne moremo pravega poklica božjega spoznati, kamoli v dejanju izpolniti. Torej moremo Boga prositi za razsvetljenje in pomoč. — Dobro je v ta namen opraviti kako posebno pobožnost: devetdnevnico k presv. Srcu Jezusovemu, ali k bl. D. Mariji, k sv. Alojziju, k angelu varihu... kakor ima kdo ravno

priložnost ali osebno zaupanje. Ker pa »modrost ne gre v hudobno dušo, in ne prebiva v telesu, ki je udano grehu« (Mdr. 1. 4), se mora najprej duša očistiti greha, grešne navade se morajo odpraviti, potrebna je prava pokora, resnično poplajšanje življenja, ako je bilo prej grešno. Potem je treba premišljevati večne resnice, ker one so edino pravo svetilo pri volitvi stanu, one so splošno razodenje volje božje, temelj in podlaga vsake pobožnosti, one poslednji nagib k spolnjevanju stanovskih dolžnosti. Za vse to pa je treba dobre volje in nekoliko časa: v enem ali dveh dneh se to važno opravilo ne more končati. Sv. Ignacij svetuje, za to delati celi mesec duhovne vaje in premišljevati večne resnice.

2. Bog hoče, da človek pri človeku išče pomoči. Za to je on nekatere postavil za svoje namestnike. Savla je poslal k Ananiju, da mu pove, kaj ima storiti. Bl. D. Marija je ukazala sv. Alojziju s spovednikom se posvetovati. Ali »pred svojimi prijatelji bodi previden« in »izmed tisoč imej le enega svetovalca« (Sir. 6), ki je izurjen v duhovnem življenju, ki nima lastnih želj, ampak le želi, da ti voljo božjo spolnjuješ. Ako te kdo nagovarja ali odvraca, ako težave zmanjšuje in zakriva, ako hoče da le njemu zaupaš, ako ti hoče zapovedati, ne poslušaj ga! Vsaka setev, ki je ni sejal Oče nebeški, vsako drevo, ki ga ni Bog zasadil, bo s korenino izruvano. Svetovalec ali vodja nima nič sejati ali saditi, on te ne sme nagovarjati, on ti ima le pokazati voljo božjo. (To si pa tudi v spominu ohrani, ako ti drugim svetuješ, ali jih vodiš pri volitvi.) Za Bogom je vsak človek sam svoje sreče kovač, ako mu jo hoče drugi kovati, mu bo le nesrečo skoval. Le ko se kdo že spoznani volji božji protivi, ali se obotavlja v dejanju spolniti, naj se nagovarja ali nagiba, da stori, kar Bog od njega terja.

3. »Naraven človek ne razume tega, kar je božjega duha; zakaj to mu je nespamet, in ne more spoznati, kar se po duhovno preudarja.« (1. Kor. 2, 14.) Zato se ž njim ne posvetuj! Ne govori o volitvi stanu z ljudmi, kateri ne skrbijo za zveličanje duše. Čitaj pa knjige, katere govore o različnih stanovih, ali razlagajo dolžnosti stanu, katerega misliš nastopiti. Kar te je ganilo, kar si posebno spoznal, ali kar ne razumeš, česar se bojiš, vse to zapiši, da moreš pozneje še premišljevati in z drugimi se posvetovati.

4. Ne voli in ne misli na volitev stanu, kadar je tvoje srce nemirno in razburkano, kadar strastno kaj želiš ali se bojiš, kadar imaš neurejene želje in se ne čutiš udanega v voljo božjo! V ognju poželenja in v viharju strasti ne govori Bog, in ko bi govoril, ga ne moreš razumeti. Bog govori prijateljski le k pobožnemu srcu, le mirna, čista duša more njegov glas spoznati. Kakor se Bog Eliju ni prikazal ne v močnem pišu, ne v potresu, ne v ognju, ampak v šumljanju tanke

sapice, tako bo tudi pri tebi. Tanko sapico milosti le mirna duša opaža. »Kateri želijo obogateti (če tudi le na dovoljen način, veliko čast in slavo doseči, ali mesene sladnosti uživati), padejo v skušnjavo in zadrego hudičevo in v veliko nepridnih in škodljivih želj, katere potope človeka v pogubljenje.« (1. Tim. 6. 9.)

5. Nekateri so se že odločili za en stan, pa še nekaj premišljujejo, kakor da bi stan volili z željo, naj bi Bog njih volitev potrdil. Tako premišljevanje utegne biti dobro, ali ni volitev. Je že po volitvi, ko bogoslovec premišluje, kako da bo kot mašnik živel, ali ko si samec išče osebo, s katero bi se zaročil. Pri pravi volitvi stanu je prvo in edino vprašanje, da li je ta stan za te ali ne?

10. Premišljevanje o delu.

1. Preden je bil človek ustvarjen, je bila zemlja že pripravljena, tako ustvarjena, da bi jo človek »obdeloval«. Ko je pa Bog človeka ustvaril, ga je postavil v vrt veselja, »da bi ga obdeloval in varoval«. Po grehu je Bog zemljo preklel in rekel, da bo človek le v trudu od nje živel in v potu svojega obraza kruh jedel. Delo je postalo težavno in nujno potrebno za življenje. Akoravno pa je težavnost dela posledica greha, prava pokora, ki nas opominja na greh (in v tem nekako sramotna), vendar ni sama v sebi sramotna, temveč v sedanji nujnosti upravo častna. Hrana, obleka, stanovanje, vse kar človek potrebuje, se more le s trudom, s težkim delom pripraviti. Kdor hoče te reči brez truda uživati, terja, da bi se drugi zanj trudili, on dela krivico, ni pošten. Kdor hoče, pošteno živeti, se mora za to, kar potrebuje, sam potruditi. In še več. On mora to, kar so v otročjih letih drugi zanj storili, povrniti in skrbeti, da ne bo na stare dni od truda drugih živel. Pa tudi tako še ni zadostil vsem dolžnostim človeštva. V človeštvu (med vsemi ljudmi) so nekateri, ki morajo celo življenje od truda drugih živeti, nekateri so pohabljeni, bolehní, slabi, ali jih prezgodaj smrtna kosa pokosi. Za te morajo drugi skrbeti, kateri so zmožni. Naj nam to pojasnijo vzgledi.

2. V neki kmečki hiši je dvanajst ljudi: stari oče in stara mati, gospodar in gospodinja in osem otrok, za delo jih je pa samo šest. Tedaj se mora vsak za dva truditi, ako hočejo vsi živeti. Oni pa ne potrošijo vsega, kar pridelajo; potrošili bi lahko, pa si pritrjujejo in hranijo, da jim ne zmanjka, ko bi prišla slaba letina ali kaka druga nesreča. V drugi hiši sta oče in mati, dobra pridna delavca, pa komaj preredita svojih petero otrok. Ko nemila smrt pokosi očeta in mater, mora občina za otroke skrbeti, vsakdo v občini si mora, kakor pravimo, zavoljo njih nekaj od ust odtrgati.

Pomislino si sedaj, da je cela dežela, ali cela država le ena družina ali zadruga: vse kar se pridela, je skupno za vse. Od tega morajo živeti ne samo delavci in njih otroci, bolniki, starci, in tisti, ki skrbijo za red, učitelji in učenci, pa še nekateri drugi. Zakaj ljudje bi ostali ljudje kakršni so, nekateremu bi se ne ljubilo delati, pa bi ga morali siliti, drugi bi hotel bolj ugodno živeti, pa bi kradel. Potrebovali bi orožnikov in beričev, kaznilnice in ječe. Če pa tudi ni vsa država ena zadruga, je vendar le neka zadruga, in vse to se mora preskrbeti: nekaj se preskrbi iz poedinih družinskih blagajn, nekaj iz občinskih, deželnih in državnih. Blagajna pa se hitro izprazni, ako se nič notri ne deva. Tedaj si mora vsak zmožen človek nekaj pritrirati zavljo drugih. Pomisli še, koliko pridelkov človeškega truda propade po nesreči. Vse to nadomestiti je prava dolžnost človeštva, vseh zmožnih ljudi.

S tem bi bilo naše premišljevanje končano, ali zavljo godrnjavcev moramo še nekaj povedati za dijake in učenjake.

3. V trgu D. sta bila Jaka in Janez, otroka sosednjih hiš, velika prijatelja, ko sta v domačo šolo hodila, in sta prijatelja ostala celo življenje. Janez je postal zdravnik, Jaka pa je ostal kmet. Nekega dne (bilo je proti koncu sušca 1875), popraša Jaka Janeza, kako da ima on zdaj tako veliko plačo, in da mu vsi radi tudi mali trud dobro plačajo. Ko bi bil doma ostal, bi bil njegov trud gotovo tako slabo čislán, kakor drugih kmetov. Na to odgovori Janez: Ti si se pri kmetiji z lastnim trudom preživil in morebiti še kaj prihranil. Ko pa sem jaz v šolo hodil, so stariši za me plačevali, vsako leto več kot dvesto goldinarjev. Od teh denarjev niso imeli nobenih koristi, bili so naloženi v moji glavi, kakor pravijo učeni, na amortizacijo, to se pravi tako, da se glavnica kot glavnica ne bo povrnila, in tudi obresti ne, dokler se ne izšolam. Ko pa se izšolam, imam dobivati obresti in nekaj glavnice. Ko bi bil umrl, bi bilo vse izgubljeno. Ko bi se bil ta denar (vsako leto le 200 gld.) v hranilnici naložil, bi hranilnica v trinajstem letu več kot tri tisoč goldinarjev izplačala. Ta glavnica je še vedno naložena v moji glavi. Ljudje to vejo ali vsaj nekako čutijo, in zato mi radi odplačujejo trud poprejšnjih let. Trud pa tudi ni tako majhen, kakor ti misliš. Ti poznaš le delo z rokami, ne veš, kaj se pravi učiti se in z glavo delati. Glej! učiti se, je tako težko in neugodno, da mnogi opešajo, ali začnejo hirati in ne morejo šol dovršiti. Vsak stan ima svoje težave, svoja težka in neugodna opravila. Jaka mu na to ni vedel kaj odgovoriti, le gledal ga je, ker Janezov odgovor je imel neko čudno resnico v sebi, namreč razloček med vrednostjo in posledki telesnega in duševnega napora. Ako pa hočemo še bolj na-

tanko preračunati, koliko da stane učena glava, in koliko da se ceni učenost, moramo računati vse, kar se na dijake troši: plačo učiteljev in vse vzdrževanje šol. Ali to ni naš namen. Mimogrede naj bo le rečeno, da bi se mogel res vsak gimnazijalec in visokošolec (vsaj ako vzamemo vseh dvanajst let skupaj) s trdom, ki ga potroši za vedo, pošteno prehraniti in še kaj prištediti. Res je tedaj, da se denar, ki se na dijake troši, nekako nalaga na glavnico, katera ima svoj čas koristiti. Ali kako in komu? Koristi ali obresti te glavnice se gotovo ne dajo s številkami zapisati, in tudi noben pravi prijatelj dijakov ni tako sebičen, da bi pričakoval sam za se od dijakov gmotno korist. Od dijakov se pričakuje, da bodo enkrat s svojo vedo človeštvu koristili. To je namen tistih, ki dijakom pomagajo; za to skrbeti, je tudi prava dolžnost dijakov. Kdor pa uživa kako podporo pod pogojem ali s pristavkom, da vstopi v kak odločen stan, je dolžan stopiti v ta stan in v tem stanu človeštvu koristiti. Ako bi brez važnih vzrokov tega ne storil, bi grešil, ako bi podporo še užival, ko se je že odločil za drug stan, bi nekako kradel. Kakor mladenič po zaroki ali resnobni obljubi, stopiti s kako osebo v zakon, težko greši, če brez važnih vzrokov odstopi, tako se more tudi dijak z izrecno ali sporazumljeno obljubo (s prejemo podpore) težko obvezati, stopiti enkrat v odločen stan. Ali dotičniki mislijo na to? Malopriden dijak, ki je nanj vloženo glavnico zapravlil, bo ostal dolžnik, dokler ne plača vsega dolga do zadnjega vinarja. Kateremu se je mnogo dalo, se bo tudi mnogo terjalo od njega. Za marsikaterega bi bilo boljše, da bi vse žive dni kože pasel, kakor da je hodil v šole. Če misliš, da je tebi šola prižgala posebno luč, katera drugim ne sveti, da ti ni treba več po stari šegi živeti, nikar ne misli, da boš brez truda pošteno živel in »ne sovraži trdih del in kmetovanja, katerega je Najvišji ustvaril.« (Sir. 7, 16.) »Kdor neče delati, naj tudi ne je.« (2. Tes. 3, 10.) »Kdor svojo zemljo obdeluje, bo kruha sit, kdor pa lenobo pase, je pravi neumnež.« (Preg. 12, 11.)

Tedaj je po volji božji, katero nam je razodel po naravi, in tudi naravnost vsakega človeka dolžnost delati, s trdom in naporom svoj kruh jesti. Akoravno si more človek s svojim umom naravne in živalske moči podvreči in svoja telesno-naporna dela olajšati, je vendar misel in želja, vedno ugodno, brez zoprnega in nornega dela živeti, da najmanj rečemo, neurejena. Prej je delo, potem plačilo, kdor prej plačilo terja ali zaužije, nego zasluži, se gotovo ne ravna po pravem redu. Ugodno življenje je plačilo, ali naše pravo plačilo bo še le v nebesih, pa le »po mnogih nadlogah moramo iti v nebeško kraljestvo.« (Dej. Ap. 14, 21.) Tukaj na zemlji smo v dolini solz, tukaj so težave in bridkosti.

II. Volitev.

1. Pri volitvi stanu moraš dobro premisliti vse, kar se tiče prihodnjega stanu, ali ne vsega na enkrat, tudi ne smeš skakati od ene reči k drugi. Ko si eno resnobo na vse strani pretresel in pretehtal, začni z drugo. Pa tudi sam nase ne pozabi! Pomisli na svoje zmožnosti in na dolžnosti, katere si že nase vzel. Ako imaš veljavne zaroče, kako obljubo, ali druge dolžnosti, ki te vežejo pod greh, ne moreš nič voliti, kar bi bilo njim protivno. Ako pa ti meniš, da moraš kaj tacega voliti, pomisli najprej, kako da se boš teh vezi pošteno znebil. Dokler te vežejo take vezi, je vsaka njim protivna volitev neveljavna, in ako bi bila resnoba, greh.

Poedine reči, katere pri volitvi preiščuješ, preglej od vseh strani, kakšne da so, same na sebi, kakšne posebe za te: ali so mogoče, ali si ti še prost voliti jih itd. Kar ti je zapovedano, ali k zveličanju nujno potrebno, to moraš sprejeti. Kar ti je prepovedano, kar se protivi dolžnostim, katere si že sprejel, kar je samo na sebi grešno, ali krščanskemu življenju protivno, moraš pustiti. Pri takih rečeh ni volitve. Tukaj veljajo besede sv. evangelija: »Ako hočeš v življenje iti, spolnjud zapovedi« (Mat. 19, 17), spolnjud vse dolžnosti svoje.

2. Volitev kake reči se začne, ko si dobro spoznal, da moreš ž njo in tudi brez nje zveličan biti. Prvo volivno vprašanje je: Kako bom bolj lahko, ali bolj gotovo zveličan, s to rečjo ali brez nje — v tem stanu ali v kakem drugem? Tu posebno pazi, da se ne prenašliš, da te poželjivost ne zaslepi. Poglej kakšna da je tvoja volja pri tej reči, da li je k njej nagnjena ali jej protivna, da li jo želiš, ali se bojiš? Prizadevaj si in prosi Boga, da boš ravnodušen, da ti bo čisto vse eno, da li služiš Bogu s to rečjo, ali brez nje, v tem stanu ali v kakem drugem, kakor je volja božja.

3. Ko se čutiš do te reči tako hladnega, kakor da bi ti za njo nič mar ne bilo, in da hočeš le kakor od prijatelja naprošen čez njo svoje mnenje izreči, prosi Boga za razsvetljenje in začni to reč preiščevati in pretresati. Poišči, koliko da ima v sebi dobrega in koliko slabega, koliko ugodnosti in koliko težav; pa si zapiši vsako posebej. Potem poglej svoja lastna svojstva, svoje strasti in svoje zmožnosti, svoje moči in svoje slabosti, pa misli, kaj bo, če bo taka narava skupaj s to rečjo. Pomisli tudi, kaj je bistveno, kaj le slučajno, kaj se le more zgoditi in kaj se bo skoro gotovo zgodilo; kaj je le telesno ali časno, dobro ali zlo, kaj dušno ali čeznaravno. Bolj ko vse to premisliš in preudariš, boljše je. Vse, kar bi te od molitve in tega preiskovanja odvrčalo, je gotovo skušnjava. Duh božji se nikjer spoznanju potrebne resnice ne protivi.

4. Volitev še ni končana, ko si spoznal, koliko da ima kaka reč v sebi dobrega in koliko slabega; tudi še ne, ko si spoznal, koliko da ima več dobrega ali slabega. Voliti mora volja, volja pa je prosta in ima svoje muhe. Večkrat najde razum mnogo dobrega in le malo slabega, volja se pa za dobro ne zmeni, le hudega se boji, včasih pa vidimo le malo dobrega in mnogo hudega, volja se pa ne plaši hudega, ona čuti v sebi neko srčnost, hudo premagati, hoče ravno ono dobro in se z nekim veseljem spusti v boj proti hudemu. Ali mi ne smemo voliti po nagnjenju lastne volje; dobra volitev mora biti po volji božji. Le takrat volimo resnično dobro, kadar volimo to, kar Bog hoče. Bog pa ne terja od nas, da bi volili vselej to, kar je samo na sebi boljše. Vemo, da je devišstvo boljše, kakor zakonski stan, in vendar Bog mnoge kliče v zakon. Tako more On tudi tebe klicati k temu, kar je samo na sebi sicer dobro, ali vendar manj dobro. Kakor je v nebesih mnogo stanovanj, tako vodijo tudi mnoga in različna pota v nebesa. Bog najbolj ve, kake zmožnosti da imaš, in po katerem potu ali v katerem stanu da se lahko zveličaš, za to ga prosi in izroči se njegovi volji.

5. Kadar si popolnoma ravnodušen, da ti je vse eno, po kateri poti da hodiš, ali v katerem stanu da Bogu služiš, poglej in premisli vse dobro in slabo onega stanu in pazi, kam da se tvoja volja nagiblje. Ako sam od sebe resnično nimaš nobenega nagnjenja, in vendar čutiš neko nagnjenje, o katerem moreš reči, da ni poželenje mesa, ne poželenje oči, ne napuh življenja, tedaj smeš zaupati, da je to nagnjenje od Boga, pravi poklic božji. Včasih se pokaže tako nagnjenje močno in s takimi znamenji, da se pametno ne more dvomiti o poklicu božjem, včasih se komaj opazi. Kadarkoli pa si opazil tako nagnjenje in si vsaj nekoliko prepričan, da je od Boga, zahvali se mu in prosi ga popolnoma udan v njegovo sv. voljo, da on to volitev prejme in potrdi, ako je njemu na čast in slavo. (To se more med volitvijo večkrat zgoditi.)

6. Včasih ostane človek pri takem premišljevanju res hladen, ne čuti nobenega nagnjenja, ali pa se nagiblje enkrat na eno, drugič na drugo stran, enkrat je ves vnet za kako stvar, drugič ga obhaja groza in strah, ko na njo misli. — Ne obupaj! Jezus je »zapovedal vetrovom in morju, in bila je velika tihota.« (Mat. 8, 26.) On bo tudi vihar tvojeга vzburkanega srca pomiril. Le moli in prizadevaj si spoznati, od kod da prihaja strah in nemir, od kod veselje. Večkrat je skrito kako samoljubje; kaka neurejena želja, katera te vznemirja. Za to moraš ponavljati prošnjo in trditev, da iščeš le čast božjo in zveličanje duše. Posebno po sv. obhajilu je ugoden čas za take prošnje in premišljevanja. Misli si človeka tebi nepoznanega, ki se nahaja v ravno takih težavah, kakor si ti, in te prosi za svet. Kar bi njemu svetoval, to

stori sam! Drugokrat si misli, da si na smrtni postelji, ali celo že pri sodbi božji, pa preudarjaj, kaj bi takrat želel, da si storil. Pazi, kako da ti je pri srcu, ko to premišljuješ, in ravnaj se po tem! Ohrani si v spominu, in zapiši si, pri kateri priložnosti da si bil vesel in pri kateri poln strahu, posvetuj se s pobožnim, v dušnem življenju izurjenim spovednikom, odkrij mu svoje srce in ravnaj se po njegovem napeljevanju. Koristna je tudi telesna pokora iz tega namena, da se umiri srce in spozna volja božja. Varuj pa se storiti kako obljubo ali kako drugo dolžnost na se vzeti ob času veselja in vnetosti, kakor tudi ob času velike žalosti in otožnosti. Ne obveži se na nič, dokler nisi popolnoma miren.

12. Primer.

Mnogi ne vedo, kako bi pričeli, kaj in kako da bi premišljevali pri volitvi stanu, pa premišlujejo marsikaj brez vsega reda in tudi brez prave koristi. Že več kot pred sto leti je nek Ljubljčan tako-le postopal, tako-le premišljeval: gimnazijo moram zapustiti, v nebesa hočem priti, iti moram na nevarno pot življenja, vidim mnogo razpotij. Odrpta so mi razna pota svetnega življenja, pristop k oltarju mi ni zabranjen, ako potrkam na samostanska vrata, se mi bodo tudi vsaj za poskušnjo odprla. Kam naj se obrnem? O Bog! pokaži mi pot, po kateri imam k Tebi priti, razsvetli Ti mene, da prav spoznam:

1. Dobro in zlo, prijetnosti in težave svetnega življenja. Mnogi so bili, ki so v svetu živeli in so postali svetniki. Tedaj se lahko tudi ti v svetu zveličaš. (Ali se pa boš?)

Zdi se mi, da bom v svetu še bolj lahko zveličan, kakor v duhovskem ali samostanskem stanu. Svetnim ljudem so mnoge ugodnosti dopuščene, katere so duhovnikom prepovedane in za to greh. Pobožno živeti in druge k pobožnosti spodbujati je gotovo dobro delo in to ni težko. Ako le sam pošteno živiš, že z vzgledom druge k dobremu napeljuješ, ti si jim pridigar in apostol!

V svetu lahko v zakon stopiš, kot duhovnik pa se boš moral vedno vojskovati zoper grešno poželjivost. V svetu lahko mnogo dobrega storiš, kar duhovniki ne morejo; v svetu lahko greš, kamor hočeš n. pr. na božjo pot, duhovniku je to bolj težko, redovniku nemogoče. V svetu moreš delati dela usmiljenja po svoji volji, moreš voditi krščanska društva, bolj skrbeti za svoje zdravje itd. S slabostmi bodo imeli ljudje več potrpljenja, ne bodo te tako ostro sodili. — Ali kaj pomaga, če te svet blago sodi, Bog pa te obsodi!

Svet ima tudi svoje zlo: mnogo grešnih priložnosti, mnogo raznih dražil in zapeljivosti na greh. Če se jih ogibaš, nimaš nič od sveta,

živiš v svetu kakor v samostanu, če pa s svetom živiš, te bo svet premagal. Le pomisli, kako si slab! Želja po ugodnem življenju, telesno poželenje po jedi in pijači te bo premagalo, pa bo joj! Vse posvetno dobro je le napeljevanje v greh. Katerega revščina tare, skrbi in se trudi, da se preživi, komu pa Bog da v časnih rečeh blagoslov, zopet skrbi, da si premoženje ohrani in še poveča. Kako bo pri tebi? Vsi, ki v svetu živijo, vedno hrepenijo po časti in po premoženju, vedno se nekako natezajo in preganjajo med seboj. Koliko je nevošljivosti, jeze, prepira in sovraštva med ljudmi! Ali boš ti drugačen, ali boš voljen tudi krivico trpeti?

Vedna briga za posvetne reči s časom človeka odvrne od skrbi za dušo. Zgodilo se bo, da dalj časa na dušo ne boš mislil. Ako postaneš pravnik, si navezan na postave, še ganiti se ne moreš; ako ne plešeš kakor drugi godejo, moraš sedeti v kotu, ne prideš naprej. Učitelj, profesor mora mnogo sedeti, prebirati in popravljati vsakovrstne čečkarije, mnogo govoriti in ukvarjati se s srboritimi dijaki, pa še slišati, da tega ali onega (lenuha) ne more trpeti. Ako zdravniku prvi bolniki umrjejo, je zgubil vse. In koliko težav, koliko skušnjav na vseučilišču!

V svetu samski živeti je skoraj nemogoče (rajši postanem mašnik), in v zakonskem stanu koliko križev: smrt, ločitev od mile žene in neoskrbljenih otrok, kako bridko!

2. Dobro in zlo, blagost in breme duhovskega stanu. Ljudje spoštujejo duhovski stan, in tistim, ki ga črnijo, se lahko dokaže, da ga črnijo iz hudobije. Tedaj mora biti spoštovanja vreden stan. Duhovnik ima mnogo priložnosti skrbeti za svojo dušo; vsa dela njegova so le dela usmiljenja. Ko on drugim besedo božjo oznanjuje, ne more sam na se pozabiti, pri bolnikih, pri umirajočih ima vedno zveličanje duše pred očmi. Ko gre k bolniku z nalezljivo boleznijo, kako zaslužno je to! »Večje ljubezni od te nima nihče, da kdo da svoje življenje za svoje prijatelje.« (Jan. 15. 13.) Ako duhovnik le svoje dolžnosti spolnjuje, mora biti svetnik. Koliko mora on moliti, koliko pobožnih knjig brati; ko se za pridige pripravlja, le za nebesa živi in dela. Duhovnik se nima bati telesnega pomanjkanja, on lahko živi brez skrbi za časne reči, in še drugim dobrote deli. Ali sv. Avguštin pravi, da naj nihče ne stopi v duhovski stan zavoljo časne koristi. Tedaj tega ne smem preveč ceniti, to je zgolj časen in naraven nagib.

V sv. cerkvi je še vedno tako, kakor je bilo ob času apostolov. Učenci so šli za Jezusom, Jezus pa je izmed »njih dvanajst izvolil, katere je tudi apostole imenoval, katere je on hotel.« Ravno tako je zdaj, ako postaneš mašnik, ti bodo poglavarji odločili službo in ti boš

spolnjeval voljo božjo, ne bo ti treba več voliti, v najtežavnejših rečeh bodo imeli vso odgovornost drugi, ako si le pokoren. Ali to je težavno. Tudi duhovski stan ima svoj križ.

Ako hočeš spoštovan biti, si moraš spoštovanje zaslužiti. Mašnik mora ne le dobro, temveč sveto živeti, če hoče svojemu stanu primerno živeti. On mora učiti in svariti, dolgo v spovednici sedeti, večkrat pozno (in se ve da tešč) službo božjo opravljati, pri vsem tem pa ostati miren in krotek, uljuden in prijazen do vseh sitnežev. On se mora ž njimi razgovarjati, kakor da ne bi imel nič drugega opraviti. Za to pa je potrebno veliko telesnih in duševnih moči. (Ali jih imaš?)

Nekatere duhovnije so samotne, oddaljene od naobraženih ljudi, njih duhovni pastir še k spovedi ne more iti, kadar bi hotel, in vendar mora svoje življenje v nevarnost postaviti za svoje ovčice. On mora z vsemi občevati in vedno čisto živeti.

Duhovni pastir ima veliko odgovornost pred Bogom, on bo moral enkrat odgovor dati za vse sebi izročene duše in za vsa opravila svoja. Gorje mu, ako pri delitvi sv. zakramentov ne ravna po volji božji in po predpisih sv. cerkve. Gorje mašniku, kateri je drugim v pohujšanje!

Pri porabi svojih dohodkov tudi ni prōst, mora se ravnati po cerkvenih predpisih; pa naj stori kar hoče, vedno ga bodo nekateri ogovarjali; nikdar ne more vsem ustreči: če je vesel, jim ni prav, če je žalosten, tudi ne.

Mnoge službe in večje časti so večkrat odvisne od raznih slučajev človeške slabosti, katerih se sv. Duh posluži, tako da duša brez prave žive vere lahko v skušnjavo pade, poslužiti se sumljivih ali še celo grešnih pomočkov. Ako je koga upanje goljufalo, koliko sumničenja, natolcevanja in ogovarjanja!

3. Dobro in zlo, ugodnosti in neugodnosti redovniškega življenja. Redovniku ni težko izpolnjevati svoje dolžnosti, ker ima mnogo pomočkov. Za to skrbijo predstojniki, ki so mu namestniki božji, na to drug drugega spodbuja in z vzgledom vabi. (Ali je pa res?) Pogosto prejetje sv. zakramentov, pobožno branje in premišljevanje večnih resnic ga mora utrditi v dobrem, dražil na greh je malo ali nič, nobene skrbi za časne reči. Redovnik živi le v Bogu in za Boga, kakor poseben prijatelj božji. Bog, prošnje redovnikov rad usliši, in tako oni s svojimi molitvami mnogo koristijo. Kakor je Job prosil za svoje prijatelje, da jim ni bila njih neumnost všteta, tako molijo tudi sedanjí redovniki za ljudstvo in pridržujejo jezo božjo. Ko bi bilo v Sodomi ob času Lota le deset pravičnih (dobrih redovnikov), bi Bog mesta ne bil pokončal. Kolika dobrota za nje bi bila, ko bi imeli le en samostan! V samostanu ni nič prisiljenega, vsak mora poprej poskusiti,

brez poskušnje ali novicijata ne more nihče redovnik postati. (Ali ne smeš le na poskušnjo vstopiti, moraš se resnobno odločiti, preden vstopiš. Poskušali te bodo drugi.)

V samostanu je smrt lahka, redovnik se je že ločil od sveta, in mu je tudi, če ostane stanoviten do konca, večno zveličanje zagotovljeno. »Resnično vam povem, slehern, kateri zapusti hišo in brate in sestre in njive zavoljo mojega imena, bo stotero prejel in večno življenje dosegel.« (Mat. 19, 29.) »Ako hočeš popoln biti, idi prodaj, kar imaš, in daj ubogim, in boš imel zaklad v nebesih.«

Ali obleka sama še ne stori redovnika. Redovnik mora tudi redovniški živeti, samega sebe zatajevati, svojo poželjivost mrtviti, pod pokorščino biti. To pa ni za vsakega, posebno ne za trmaste svojeglavce, ne za take, ki so lahke ali vnete čudi. Kako bo?

Človek se vsega naveliča ter želi vedno kaj novega, kako premembo, redovniško življenje je pa enolično, nima prememb; za to so mnogi nezadovoljni, obžalujejo, da so šli v samostan in v dejanju pokazujejo, da redovniško življenje ni več po njih volji, čutijo se nesrečne.

Obljube prelomiti je težek greh, bogoskrunstvo, in kako lahko se zgodi. Sv. apostol Pavel piše Korinčanom (I. 7, 9), da je za mnoge boljše v zakon stopiti, kakor pa goreti (tukaj v ognju poželenja in tamkaj v ognju pogubljenja). Imenuje se sicer samostansko življenje pozemeljski raj ali nebeško življenje na zemlji, utegne pa biti tudi začetek pekla.

Kogar mika redovniško življenje, naj pretrese po tem primeru poedine redove in samostane, h katerim čuti nagnjenje, kdor pa ni za redovniško življenje, naj premišljuje okoliščine onih stanov, med katerimi izbira in to dalj časa, večkrat in vsestransko (pri poedinih vprašanjih naj se ravna po t. 9.) Ali ne samo pri volitvi stanu, pri vsaki volitvi, pri vsakem važnejšem koraku življenja boš pametno postopal, ako ne boš samo na dobro mislil, ampak tudi na slabo in se pripravljaj na dotične težave in ovire.

13. Še nekatera pravila in znamenja.

1. »Iščite najprej božjega kraljestva in njegove pravice in vse to (česar potrebujete) vam bo privrženo« (Mat. 6, 33), pravi Zveličar naš. Za to mora biti čast božja in zveličanje duše prvi namen vsake volitve, vse drugo mora biti podrejeno temu namenu. Ko preudarjaš časne reči, ne misli, da je vsa sreča človekova v ugodnem življenju ali v časti in dobičku; prava (časna) sreča je tam, kjer je zadovoljnost. — Mnogo dohodkov, mnogo opravil in dolžnosti, katerim ni vsak kos,

malo opravil, malo dohodkov, vedna nevarnost poslužiti se manj poštenih pomočkov.

Ne voli nič samo za to, ker so bili nekateri v tem srečni; in za to, ker so bili nekateri nesrečni, se pameten človek ne plaši. Kjerkoli jih je mnogo, bodo nekateri prezirani in v kot potišnjeni. Pomisli pa vendarle, da li bo v čast božjo in za zveličanje duše, ako se tebi to zgodi?

2. Bog se nikdar ne posluži nesposobnih ali neprimernih sredstev. Ako nisi zmožen, gotovo nimaš pravega poklica, Bog je sicer mogočen in more »Abrahamu iz tega kamenja otroke obuditi« (Mat. 3, 9) in je tudi izvolil, kar je nespametnega pred svetom, da bi osramotil modre, in kar je slabo, je izvolil, da osramoti, kar je mogočnega, in kar je neimenitno in zaničljivo pred svetom, in kar ni nič, je izvolil Bog, da bi razdejal kar je, da se noben človek ne hvali pred njegovim obličjem. On je tudi apostole, na sebi slabe ljudi, storil »pripravne služabnike nove zaveze«. (2. Kor. 3, 6.) In tako stori on vsakega pripravnega za to, za kar ga izvoli. Sposobnost in zmožnost je tedaj potrebna k pravemu poklicu, vendar pa moramo razločevati med sposobnostjo in sposobnostjo; drugo je biti sposoben za vsa opravila kakkega stanu, drugo biti sposoben za nekatera opravila v tem stanu, tako da moreš v tem stanu živeti, če tudi ne moreš častnih služb opravljati. Da ne moreš priti do zaželenе časti, ni znamenje, da nimaš poklica — (imaš poklic, pa ne za čast.) Majhne zmožnosti se morejo z resnobno vajo razviti in zboljšati, največje sposobnosti pa zahirajo in izginejo, ako se zanemarijo. — Najboljša priprava in Bogu najprijetnejša prošnja za kak stan je, vaditi se v čednostih, katere so v tem stanu potrebne, in prizadevati si postati sposoben za ta stan.

Ko pa govorimo o sposobnosti in zmožnosti, ne mislimo samo na eno ali drugo potrebno lastnost, ampak na vse, česar človek potrebuje pri svojih opravilih. Tako je za učenje dober spomin potreben ali ni zadosten. Učenjakov dobrega spomina, ki mnogo vejo, pa ne znajo pravilno misliti in dobro razsoditi, naj nas Bog obvaruje.

3. Dobro znamenje poklica božjega je, ko sposoben mladenič čuti že od mladih rŕog neko željo in nagnjenje k enemu stanu; posebno ako se ta želja vzbuja pri molitvi in nagiba k čednostim stanu potrebnim ter odvrča od greha. Ni potrebno, da bi bilo to nagnjenje veliko in občutljivo, zadostuje, da se gotovo opaža. Ako je bilo tako nagnjenje stanovitno in ne iz zgolj časnih ozirov, in nimaš sedaj nobenega resnično važnega vzroka, ki bi se protivil, smeš brez dalnje volitve s polnim zaupanjem biti prepričan, da te je Bog klical, in mirno stopiti v dotični stan.

Nezanesljivo je tako nagnjenje, ako še ni dolgo časa, ali ni stanovitno, ako je postalo le vsled uljudnega občenja s člani imenovanega stanu, ali po nasvetu prijateljev.

Sumljivo in slabo znamenje je, kadar ima tako nagnjenje neko skrito hrepenenje po časti ali po meseni ugodnosti, ako vzbuja razuzdano, nečimerno in posvetno veselje ali odvrta od molitve. Zato se ne sme takoj vsakemu duhu verjeti, temveč treba je poskusiti in preiskati, da li je od Boga.

Strah, ki včasih obhaja človeka pri volitvi ali po volitvi, ko misli na dolžnosti izvoljenega stanu, je navadno le posledica domišljije in krivih nazorov, neka groza v telesnih občutkih in boj mesa zoper duha. Jezus Kristus je postal »žalosten in otožen« in še celo smrtne bridkosti so ga obšle, ko je mislil na trpljenje, katero je imel po volji svojega Očeta trpeti. Tedaj tudi velik strah pred težavami ni protiven pravemu poklicu božjemu. Utegne pa tudi biti ta strah glas božji, ki opominja, ne nastopiti (slabo izvoljenega) stanu. Zato, dokler te tak strah obhaja, ne prejmi stanovitih dolžnosti nase, nego moli in prosi, da spoznaš odkod ta strah izvira. Ako opaziš nek glas v sebi, ki govori, kakor je govoril Mojzes (V. 31, 8) Josuetu: »Gospod bo s teboj, on te ne bo zapustil in ne bo odstopil od tebe, ne boj se in ne prestraši se«, le zaupaj v Boga. Če pa čutiš tolažbo v tem, da se boš težav ogibal, da te ne bodo tako ostro zadele, ali kaj takega, je slabo znamenje. Ako moreš to, česar se plašiš, v dejanju poskusiti, poskusi! Marsikaterega je plašilo samostansko življenje, ko pa je začel mrtviti se in svoje telo tretji in ga v sužnost devati, je našel tudi v trdi pokori duševno tolažbo.

4. Težave, katere imajo mnogi pri nastopu izvoljenega stanu, so največkrat skušnjave, katere Bog dopusti. Za to le srčno na delo in zaupaj v pomoč božjo, pa bo šlo. Če ti jih je pa Bog poslal, ker nisi za izvoljen stan, se bo tudi pri resnobnem trudu najprej vse pojasnilo in tako zasukalo, da ti bo resnično nemogoče stopiti v ta stan. Ali težave, ki so le skušnjave, utegnejo dolgo trpeti. Sv. Alojzij se je tri leta vojskoval, preden je zmagal. Tedaj ne obupaj prehitro. Ako imaš take težave od ljudi, bodi popustljiv, ravnaj se po njih volji v vsem, kar ni poklicu protivno, pri svojem sklepu bodi stovit, ne trmast. Glej! dokler kalno vodo mešaš, se ne bo sčistila, ko pa jo mirno pustiš, se kmalu sčisti. Tako je tudi človeško srce. Dokler dregaš v svoje protivnike, ne spoznajo tvojih vzrokov ter se protivijo, ko pa nekoliko časa pametno miruješ, se njih srce pomiri, in se ne protivijo več. Čakaj in pazi na zgodno priložnost, vse ima svoj čas, blagor mu, kdor ga spozna in porabi.

Dodatek za tiste, ki drugim svetujejo in pomagajo pri volitvi.

Akoravno se Bog lahko posluži tudi strasti in slabosti človekovih, da doseže svoj namen, se vendar v strasti in v zgolj naravnih nagibih nikakor ne more spoznati glas božji in pravi poklic. Ako hočeš komu pri volitvi prav svetovati, moraš biti sam prost strasti in neurejenih želj, in moraš tudi volivca, vsaj za čas volitve na toliko popolnost povzdigniti, da išče resnično le čast božjo in zveličanje svoje duše, ter voli brez strasti. Če tega ne moreš doseči, ne govori ž njim mnogo o volitvi, ker se ne bosta razumela. Priporoči mu, da moli, in pusti ga, naj si sam kuje svojo srečo ali nesrečo.

Mnogi poprašujejo za svet, ko so že izvolili svoj stan, pa bi le radi, da njih volitev potrdiš. Nekateri niso odkritosrčni, ali ne znajo svojih misli in notranjih občutkov prav povedati, nobenemu ne vidiš v srce, ne veš, da li bo stanoviten ali ne. Za to ni dobro naravnost kaj odločiti ali nagovarjati. Pove naj se resnica ali vrednost kakega mnenja, voli naj pa vsak sam, da ne bo potem tebe dolžil ali ti kaj očital.

14. Po volitvi.

1. Vse na svetu je časno, minljivo; vse se spreminja in mine, le Bog je nespremenljiv, od vekomaj do vekomaj vedno ravno isti in Gospodova resnica ostane. Človek kot bitje tega sveta je tudi premenljiv, od premenljivih reči odvisen in raznim premembam podvržen, vendar pa čuti v sebi nagnjenje k nespremenljivi resnici in spozna, da je za resnico ustvarjen, da je odstopiti od resnice nekaj hudega. Kdor svoje nazore premeni, vedno trdi, da je prišel k boljšemu spoznanju. Ako si tedaj pametno volil in resnično spoznal, po kateri poti da imaš hoditi, ostani stanoviten, ne odstopi od te poti, če je tudi težavna, le skrbi, da svoj poklic in večno zveličanje z dobrimi deli bolj in bolj zagotoviš. Že sama beseda stan te opominja na stalnost ali stanovitnost, in Bog hoče, da človek ostane v stanu, v katerem je, nekatere stanove je on še celo s sv. zakramenti tako posvetil in utrdil, da človeški volji ni več dopuščena prememba. Tedaj ne misli več na premembo ali na novo volitev.

2. Ako imaš, kakor ljudje pravijo, nesrečo, ako imaš v svojem stanu mnogo križev in težav, misli si, da ti jih je Bog poslal. »Kogar namreč Gospod ljubi, ga pokori, in tepe vsakega otroka, katerega sprejme.« Glej, sv. Pavel, izvoljen apostol Jezusa Kristusa, je bil stiskan čez moč, tako da se je živeti naveličal. (2. Kor. 1, 8.) Tako Bog tudi tebe pusti trpeti, ali on je zvest, in te ne bo dal skušati bolj ka-

kor premoreš. On ti bo pripomagal, da jo končno premagaš. »Kdor bo stanoviten do konca, bo zveličan«, ali »kateri se bojuje na premaganje, ni kronan, ako se ni po postavi vojskoval.« Tvoje postave so tvoje dolžnosti, glej da jih spolnjuješ, da stanoviten ostaneš, pa ti je krona zagotovljena.

3. Kakor Bog ne kliče vseh k enaki popolnosti, tako tudi ne kliče vseh enako, ne vseh na enkrat. Kakor je Jezus nekatere učence večkrat poklical, prvič da so poslušali njegov nauk, potem pa, da so vse zapustili in pri njem ostali; tako tudi še sedaj nekatere večkrat kliče, enkrat, da mu zvesto v svetu služijo, drugič da bi spolnjevali tudi evangelijske svete v samostanskem življenju. (Nikdar pa ne reče: odstopi od popolnosti, pomakni se nazaj.)

Tedaj ako po dobri volitvi še lahko premeniš stan in se povspneš na večjo stopinjo popolnosti, in če čutiš v sebi neko mikanje, ti vedno prihaja želja po redovniškem življenju, voli še enkrat, ali le z ozirom na to mikanje (glej t. 7. o drugem času volitve).

Ako si lahko misliljeno stan nastopil, le po svoji strasti in po časnih nagibih volil, sedaj pa moreš še kaj premeniti in popraviti, si dolžan resnobno vse še enkrat premisliti, dobro voliti in popraviti, kolikor je mogoče.

4. Če pa po slabi volitvi ne moreš nič več spremeniti, če si že pod greh navezan ostati v nastopljenem stanu, moraš pa le misliti, kako da se v tem stanu zveličaš. Bodi prepričan, da se je to zgodilo z dopuščanjem božjim, da Bog že ve iz tvoje slabe volitve nekaj dobrega storiti, in da je za te še vedno (dokler živiš) v nebesih mesto pripravljeno. Prenašaj tedaj težave in nadloge v duhu pokore in ne pozabi, da smo vsi v dolini solz, da je pot zveličanja ozka in trnjeva. Če si tudi ti malo bolj globoko v trnje zablodil, boš vendar enkrat rešen, če ne poprej, pa po smrti. Enkrat te bo smrt nemilo zgrabila pa te bo milo preselila v večnost, postavila te bo, ako ne naravnost v nebesa, gotovo v vice, že blizu nebeških vrat.

5. Ti pa zdiš, da obžaluješ svojo volitev, ker so te zanjke grešnikov obdale, tvoje noge so se vtaknile v njih mrežo in hodijo sedaj po njih zapletah. Imaš še dopadenje nad božjo postavo, ali čutiš drugo postavo v svojih udih, katera te deva v sužnost pod postavo greha. Ti živiš v grehu, vest te peče, pa nimaš moči, raztrgati grešne vezi. To je res žalostno, pot greha ni pot zveličanja, ali ne obupaj! Glej, ravno v tem, da te vest še peče, da imaš še spoznanje in neko dopadenje nad postavo božjo, je še znamenje, da sv. Duh še k tebi govori, kakor je govoril enkrat po Izaiju (52, 1): »Vstani in obleci svojo moč (obleci moč molitve, katero še imaš), in obleci veličastna oblačila (prave pokore). Otresi prah, vsedi se, razreži vezi svojega

vratu, vjeta (grešna duša) hči Sijonska.« »Čut in misel človeškega srca sta nagnjena k hudemu od njegove mladosti« (1. Moz. 8), ali »ne ravnaj po poželenju mesa«, ne hodi po poti greha. Ako spolnjuješ svoje želje, te bodo dale v posmeh tvojim sovražnikom. Glej, brez molitve nihče ne more spolnjevati vseh zapovedi, in Bog ti molitve ne odreka. Ti imaš tedaj še milost molitve, po molitvi pa boš dobil potrebno moč ustaviti se grešnemu poželenju in premagati skušnjave. Le vzdihuj z Davidom: »Gospod, ozri se na me, imej usmiljenje nad mojo revščino, reši me! Ne premorem nič brez Tebe, in od nikoder, razun od Tebe nimam pričakovati pomoči.« Prosi, da spoznaš, kaj imaš storiti, da raztrgaš grešne vezi. Ko pa si grešne vezi enkrat raztrgal in svojo dušo s pravo pokoro očistil, spoznaj, da je »ta prememba prišla od desnice Najvišjega« in posnemaj sv. Pavla, ki je pozabil, kar je bilo za njim in se je stegoval po tem, kar je bilo pred njim. Pozabil je takorekoč na judovstvo in na to, da je enkrat cerkev preganjal, stegoval pa se je po tem, da spolni voljo božjo in doseže krono, katera mu je bila prihranjena. Ne bodi podoben oni namešani drhali Izraelcev, katerim so še v puščavi na misel hodile buče in dinje in čebulj in česen, ki so ga v Egiptu jedli. Ne misli več na stare grehe, ne preišluj, kake sladnosti da drugi uživajo, ali kake ugodnosti da bi imel ti v drugem stanu, temveč misli na to, kar je pred teboj, kar imaš storiti, s trdnim prepričanjem, da je sedaj za te edina pot zveličanja spolnjevanje dolžnosti stanu, v katerem si. Moreš tudi včasih misliti, kake težave da imajo drugi stanovi, in bi imeli za tebe morebiti še večje, posebno pa preišluj in preudarjaj, kako da boš vse dolžnosti svoje kar najboljše izpolnil. Le tako bo tvoja duša rešena iz potreb in iz silnih voda; zanjka bo raztrgana in ti boš brez strahu Bogu služil, tvoje noge bodo stale v preddvorih (nebeškega) Jeruzalema ter boš vesel čakal, da ti porečejo: »V hišo Gospodovo pojdemo«.

Obseg.

	Stran
Predgovor	3
1. Premišljevanje: Od kod različni nazori	5
2. Pravi pomen vprašanja	6
3. Premišljevanje o odvisnosti človekovi	8
4. Kaj nas uči sv. pismo	10
5. Med katerimi rečmi smemo izbirati	14
6. Kaj imajo stariši zapovedati	15
7. Kedaj je čas volitve	17
8. Premišljevanje o potrebi vere	18
9. Priprave k volitvi stanu	20
10. Premišljevanje o delu	22
11. Volitev	25
12. Primer	27
13. Še nekatera pravila in znamenja	30
14. Po volitvi	33

NARODNA IN UNIVERZITETNA
KNJIŽNICA

CS18155

00000099883

